

Frimærkesamleren

The Danish Stamp Collector

Nr. 4 · August 2024 · 82. Årgang

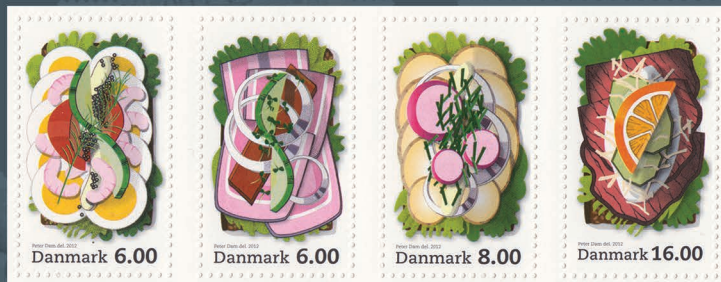
Side 4 - Udstillinger

Side 13 - Turistporto-mærker

Side 10 - De Ioniske øer

Side 22 - Det danske Smørrebrød

Side 17 - Forbindelsen
Norden-Kontinent

Side 29 - Julemærker

Grønland - Prestigehæfte nr. 2 - Isbjørne på frimærker i Grønland

Isbjørne på frimærker i Grønland
Polarbears featured on stamps in Greenland

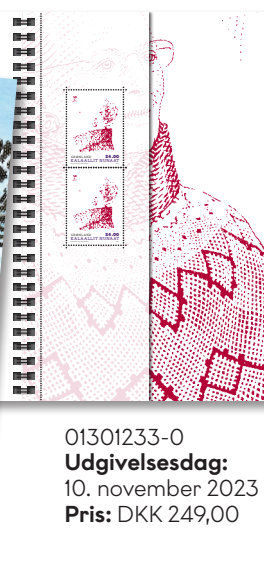
Nyhed!
Prestigehæfte nr. 2 - isbjørne på frimærker i Grønland

01301235-0
Prestigehæfte nr. 2:
Isbjørne på frimærker i Grønland
Udgivelsesdag: 30. august 2023
Pris: DKK 249,00

Prestigehæfte nr. 2 indeholder farvegengivelse af samtlige grønlandske frimærker med isbjørnemotiver. Disse frimærker er blevet udgivet i Grønland i perioden 1938 - 2023. Desuden indeholder hæftet tre samtryk af frimærkeportrættet fra dagligserien med Grønlands Våben, som blev påbegyndt i november 2023.

Grønland - Prestigehæfte nr. 1 - Dronning Margrethe

50-året for de første grønlandske frimærker med HM Dronningen blev markeret med et flot prestigehæfte. Hæftet er en hel lille historiefortælling i sig selv, suppleret med nytryk af den nuværende dagligserie med regentens portræt, dog i nye valører. Det drejer sig om flere kombinationer af de to værdier DKK 12 og DKK 24. Prestigehæftet er det første af sin slags udgivet af Tusass Greenland.

Andet kapitel og frimærker

H.M. DRONNING MARGRETHE II - på frimærker i Grønland
H.M. QUEEN MARGRETHE II - featured on stamps in Greenland

01301233-0
Udgivelsesdag:
10. november 2023
Pris: DKK 249,00

Bestil online eller kontakt vores Service Center

Tusass Greenland Filatelia | Kvindevadet 42 | DK-5450 Otterup
Tlf.: +45 70 26 05 50 | E-mail: mail@stamps.gl | facebook.com/stamps.gl

tusass
GREENLAND
facebook.com/stamps.gl

Redaktion: Anders L. Petersen og Thomas Petersen.
Mail: redaktion@frimaerkesamleren.dk.

Betaling:
Mobilepay: Telefonnummer 20486412

Bankoverførsel til Jyske Bank:
Reg. nr. 5023 kontonr. 0001034765
Til brug i udlandet: SWIFT: JYBADKKK
IBAN DK 23 5023 0001 0347 65

Adresseændringer mv. meddeles til:
Bogholderiet, Poppel Allé 35, 3500 Værløse.
Tlf. 44 44 34 12 – mail:

redaktion@frimaerkesamleren.dk

Copyright ©:

Artikler publiceret i Frimærkesamleren er forfatterens og Frimærkesamlerens ejendom. Gengivelse af artikler i trykte eller elektroniske medier må kun ske med redaktionens skriftlige tilladelse.

Artikler, beretninger og redegørelser i bladet står for de enkelte forfatters egen regning og er ikke nødvendigvis udtryk for redaktionens eller foreningens mening. ISSN 0016-1438.

Produktion:

Tidskriftet Frimærkesamleren
Poppel Alle 35, 3500 Værløse
Tlf. 44443412. Mail:
redaktion@frimaerkesamleren.dk

Kære læser

Vi kan nu se frem til en ny efterårssæson for de etablerede frimærkesamlere, hvor "Hafnia 24" bliver et af de store højdepunkter. Frimærkesamleren kan vise et nyt miniark fra Grønlands Postvæsen, der markerer denne begivenhed. Motiverne fra 1924 markerer også skelsættende begivenheder for Grønlandernes fremtidige livsvilkår og muligheder.

22 kr. frimærket markerer Østgrønlands Overenskomsten imellem Danmark og Norge, der bl.a. respekterer de indfødte grønlanders første ret til at bosætte sig på Grønlands østkyst, og udnytte områdets store fangstresurser.

18 kr. frimærket markerer en vellykket Danmarks indsamling, der muliggjorde etablering af et handelssted og tre små bopladser fordelt i det store Scoresbysund område. Husene kunne benyttes af danske fangstmænd, men indfødte grønlandere valgte at benytte sig af deres forsteret, der blev muliggjort med fri transport fra Angmassalik til Scoresbysund. Motivet stammer fra en Tivoli folder på 28. sider der bl.a. hylder initiativmanden Einar Mikkelsen, der afrejste fra Kbh. 10. juli 1924 samme dag hvor Østgrønlands overenskomsten trådte i kraft. Ill. fra www.frimærkesamleren.dk

Postkort fra 17. august 1924 benyttet som baggrundsbillede på miniarket, viser familien Larsen og Mathiesen i Frederiksdal, der står og afventer det første fly der ankom til Grønland.

Handlere/auktionshuse. Frank Banke Philatelists har nu etablere sig i Danmark, AZ auktioner er flyttet fra Frederiksberg til Viby Sjælland, Torben Mehl er nu ansat hos VF-Frimærker, Preben Jensen hos auktionshuset har lagt sin første auktion ud.

Redaktionen

VF
www

auktion
vf-auktion.dk

Online auktioner

Månedlige auktioner med

- *frimærker*
- *mønter*
- *modeltog*

OBS: Ny adresse:

Stamholmen 157, 2. sal • 2650 Hvidovre

• **Tlf. 36 16 00 84 • auktion@vf-auktion.dk**

De danske frimærkeklubbers udstillinger

Af Bruno Nørdam, Randers Filatelistklub

1987

fortsat fra forrige nummer...

Østtyskland

Haslev Frimærke- og Møntklub 50 år

Den 26. oktober fejrede klubben sit 50 års jubilæum ved at udsende en jubilæumskonvolut, afstemplet med et særstempel.

I midten ses datoen "26-10-1987", en tegning af Bregentved Gods og "50 ÅR" og i randen "HASLEV / FRIMÆRKE- OG MØNTKLUB".

Særkonvolutten bærer også en tegning af Bregentved Gods.

Jubilæumsudstilling og "Frimærkets Dag" 1987 i Aabenraa

Sted: Agoraen på Høje Kolstrup nord for Aabenraa

Tidsrum: 7. – 8. november 1987

Arrangør: Aabenraa Filatelist Klub

Anledning: Klubbens 50 års jubilæum og årets "Frimærkets Dag" (Den 8. november 1987)

Aabenraa Filatelist Klubs
50 års jubilæum

7.-8. november 1987

VELKOMMEN TIL
AABENRAA

I en velkomstfolder på fire sider er der en beskrivelse af, hvad publikum kunne forvente på udstillingen. Udstillingen var propaganda for filateliens udbredelse. Samlingerne, der blev vist på 200 rammer, blev ikke bedømt. Man kunne se de mange muligheder inden for samleriet, såsom skillingsmærker, forfilatelistiske breve, studie- og specialsamlinger, varianter, helsager, posthistorie, motiver, landesamlinger og stempler. Det lokale julemærke fra Aabenraa havde 10 års jubilæum. I den anledning udstilledes hele ark og breve fra hele perioden. Det danske, grønlandske og færøske postvæsen deltog.

Særstempel

Portnerboligen på Brundlund Slot og teksten "Frimærkets / dag" ses i midten af særstemplet, omgivet af "8.11" og "1987". I randen læses "AABENRAA / AABENRAA-FILATELISTKLUB-50

ÅR". Stemplet er kun blevet brugt på denne dag. Det var Karlo Lindskog, der tegnede stemplet. Her ses nogle af hans forslag:

Særkonvolut

Særkonvolutten har som motiv Brundlund Slot. Prisen var 8 kr., frankeret med enten et frimærke fra Hafniablokken eller Aabenraa-mærket. Karlo Lindskog udførte disse udkast:

Fælles dansk-tysk juniorudstilling "Junior-Posta '87" i Neumünster, Vesttyskland

Sted: Haus der Jugend, Gartenstrasse 32, Neumünster, Vesttyskland
Tidsrum: 7. – 8. november 1987
Arrangør: Junge Briefmarkenfreunde (Unge Frimærkevenner) i Neumünster

Udstillingen var et fælles dansk-tysk arrangement. En del af programmet var to byttedage, postkontor og tre særstempler, postkort og handlerstande. De danske præmietagere var: Michael Frederiksen (vermeil og sølv), Søren Buur (sølv) Henrik Brehm Pedersen (sølvbronze), Lisbeth Bjerg (sølvbronze), Henrik Pedersen (sølvbronze), Flemming Jensen (sølvbronze) Johnny Skaft (bronze), Lars Busbom Nielsen (bronze), Lars Durland (bronze), Karsten Arp (bronze) og Jan Andreasen (deltagerbevis). Det viste stempel og postkort er fra et frimærkeblad.

Særkort

Motivet viser et håndtryk mellem en dansker og en tysker.

Vignetten på særkortet er et "frimærke" med et kort over Danmark og Tyskland og landenes flag indsat i en ramme med flagene.

"Jubilæumsudstilling 1987" i Kolding

Sted: Dyrehaveskolen, Dyrehavsvej 108
Tidsrum: 14. – 15. november 1987
Arrangør: Philatelistklubben for Kolding og Omegn
Anledning: Klubbens 60 års fødselsdag (stiftet den 17. november 1927)

Der blev på 162 rammer konkurreret i nåle- og konkurrenceklassen. Entrebilletten var et miniark med de to første bypostmærker fra Kolding til en pris af 10 kr. Kolding Bypost blev i 1887 indført af Isak Fr. Holmstrup og kunne derfor fejre 100 års jubilæum.

Særkonvolut

Særkonvolutten har klubbens bomærke, et kombineret annullerings- og dato-stempel, med "36" for Kolding i øverste cirkel, men her med teksten "STIFTET / 17/11 1927" i nederste cirkel. Klubbens navn står i den ydre cirkel. Der blev ikke anvendt særstempel.

Katalog

Kataloget, der er på 36 sider kostede 15 kroner. Artiklerne i kataloget er med bidrag fra venskabsklubben Delmenhorst i Vesttyskland:

- "Katalog eller virkelighed?" af Bent Petersen, Kolding
- "Koldings første stempel" af Kristian Ørkild, formand for klubben
- "Die verschiedenen Postämter mit der Bezeichnung Delmenhorst 2" af Alfred Klages
- "Lidt lokal posthistorie" af Kristian Ørkild
- "Speiser" af P.T.
- "Sønderjyske dagstempler 1864-1920" af Hans-Walter Rusch, Sønderjyllandsgruppen
- "Auszug aus der Vereinschronik" af Albert Ccchia, medlem af "Delmenhorster Briefmarkensammler e. V."

Jubilæums- og juleudstilling i Randers

Sted: Helligåndshuset, Randers
Tidsrum: 4. – 6. december 1987.
Arrangør: Randers Filatelistklub.
Anledning: Klubbens 70 års fødselsdag.

På 28 rammer viste klubbens medlemmer landesamlinger, motivsamlinger og julemærker. Forbundet deltog med sin læresamling på 8 rammer.

Særstempel.

I midten af særstemplet ses Randers Byvåben omgivet af "4.12" og "1987". I randen læses "RANDERS / 70 ÅR / FILATELISTKLUB". Prisen for fremstillingen af stemplet var 1.000 kroner.

Særkonvolut

Katalog

På det nummererede katalog, der er på 14 sider, kunne man vinde en Randersbør. Ud over en oversigt over udstillingen og en udstillerliste er der en artikel af Søren Chr. Jensen om "Møntloven 1875".

Nytårshilsen til medlemmer af Frimærkeklubben Sydvest i Esbjerg

Frimærkeklubben Sydvest i Esbjerg fremstillede en nummereret konvolut, der blev frankeret og sendt fra Kangerlussuaq/Sdr. Strømfjord i Grønland den 25. december 1987 til medlemmer, venner og forretningsforbindelser. Modtagerne af hilsenen blev opfordret til at møde til åbent hus arrangementet den 9. januar og fødselsdagsmødet den 11. januar 1988 i anledning af klubbens 25 års jubilæum. Det var den 8. nytårshilsen i rækken.

Den nummererede særkonvolut er afstemplet i Kangerlussuaq/Sdr. Strømfjord den 25. december 1987.

Teksten på konvolutten er "En varm / Nytårshilsen / fra det kolde Nord".

1988

Publikumsmæssigt var Frimærker i Forum det helt store tilløbsstykke med ca. 17.500 gæster. Forbundet stod for sin første nationale udstilling "Dafilo 88" i anledning af Odense Bys 1.000-års jubilæum. Flere klubber fejrede jubilæer, Taastrup og Omegns Frimærkeklub (45 år), Frimærkeklubben Sydvest, Esbjerg (25 år), Svendborg og Omegns Frimærkeklub (60 år), Langelands Frimærkeklub (50 år), Sydsjællands Frimærkeklub Vordingborg (50 år) og Holstebro Filatelistklub (55 år). Som en nyskabelse udgav postvæsenet officielle helsager til tre udstillinger.

Taastrup og Omegns Frimærkeklubs 45-års jubilæumsudstilling "TOF 45"

Sted: Taastrup Fritidscenter, Poppel allé 12
Tidsrum: 16. – 17. januar 1988
Arrangør: Taastrup og Omegns Frimærkeklub
Anledning: Klubbens 45-års jubilæum
Protektor: Borgmester Anders Bak, Høje-Taastrup Kommune

Som bomærke havde man valgt en modificeret udgave af Therschilsens bølgelinje-frimærke.

Der var ingen særstempel og særkonvolut. Man kunne dog få afstemplet forsendelser under udstillingen med det almindelige brugsstempel fra Taastrup postkontor. I stedet fremstillede man en helsag med et foto af ansatte på postkontoret på forsiden. Om lørdagen rationeredes salget til 3 pr. kunde, men søndag middag måtte man melde udsolgt. Postvæsenerne fra Danmark, Grønland og Færøerne deltog. Klubben udloddede 6 flasker god rødvin og gratis entre til den, der kunne komme med en forsendelse fra Taastrup eller Hedehusene, der var tættest på datoen for klubbens stiftelsesdag den 11. januar 1943. En samler mødte op med en forsendelse fra den 7. januar 1943. Klubben udskrev også en tegnekonkurrence for børn, men der blev indleveret skuffende få tegninger. Det lokalhistoriske arkiv viste kvinders arbejds- og levevilkår i Taastrup og omegn.

Udstillingen var en klubudstilling med ca. 240 rammer á 16 plancher, fordelt på ca. 45 samlinger.

Klubben havde indbudt 8 specialgrupper til at udstille: "De grønlandske Posthistorikere", "Bogtrykte Bølgelinier", Japangruppen "ScaJaCo", Englandsgrupperne "OEGC" og "Oveersø", Norges- og Islandsgruppen samt "Stempelgruppen". Det var det særlige ved disse samlinger, at de var på 3 rammer, og at den enkelte samling var opsat samlet af gruppen. Blandt gæsteudstillerne viste Ib Eichner-Larsen et eksponat med "Berlingske og Posten", Ulrich Eikstein, Oldenburg, Vesttyskland "Ägypten: Das Reich der beiden Länder", der drejede sig om Egyptens historie fra år 3000 før Kristus til Romerriget, og Den Maritime Frimærkeklub "Propagandaramme for saltvandsfilatelisten". Postmuseet ved Erik Jensen havde udlånt "Danske hæfter" og "Krigsfangelejr".

Klubbens deltagere udgjorde en tredjedel af udstillerne. Ca. halvdelen af udstillerne var debutanter. Det var derfor bemærkelsesværdigt, at der blev uddelt 7 vermeil, 8 sølv, 11 forsølvet bronze og 2 diplomer. I nåleklassen blev der givet 12 stor sølvnål og 4 lille sølvnål. To førstegangsudstillere fik den højeste bedømmelse, vermeil: Karsten Hagsten

fra Brøndby Strand med "Danmarks avisportomærker" (79 ud af 100 point) og Kaj Frandsen, Solrød Strand, med "Hollandsk Indien".

Juryen havde lovet at bedømme samlingerne fra specialgrupperne. "Danmarks Stempelsamler Forening" vandt og modtog en 12 år gammel whisky som præmie.

Til alle præmietagere var der en smuk hvid Holmegaardsvase, påtrykt et lille udstillingslogo i rødt.

Der var vermeil til følgende:

- Karsten Hagsten, Brøndby Strand, for "Danmarks avisportomærker" (juryens lykønskning og ærespræmie fra Dansk Filatelist Forbund)
- Anker Bloch, København S., for "Private færgehæfter fra Thule til Gedser" (ærespræmie fra Frimærkestuen, Odense)
- Ove Sørensen, Slagelse, for "Danmarks specialsamling karavel stålstik" (Ikeas ærespræmie)
- Oral Nielsen, formand for klubben, for "Island, uddrag fra 1920" (ærespræmie fra Kommunalbestyrelsen for Høje-Taastrup Kommune)
- Bent Hansen, Hedehusene, for "Sverige med tjenestemærker 1880-1920 i uddrag" (Post- & Telegrafvæsenets ærespræmie)
- Kaj Frandsen, Solrød Strand for "Hollandsk Indien 1864-1949, uddrag" (Royal Copenhagen-Holmegaards ærespræmie)
- Ulrik Eckstein, Oldenburg, Vesttyskland, for "Ägypten: Das Reich der beiden Länder" (Nira Frimærkers ærespræmie)

Følgende modtog sølv:

- Erik Rasmussen, Søborg, for "Specialsamling 4 sk. 1864"
- Jørgen Pedersen, Haslev, for "Bornholm poststempler" (keramiker Merete Rasmussens ærespræmie)
- Flemming Hansen, København NV, for "Helstempling: Postkontor K og Omk. 1918"
- Jarl Olof Carlander, Virum, for "Finland 1891.1918, den 'russiske parentes'" (De grønlandske Posthistorikeres ærespræmie)
- Jørgen Sjønnings, Solrød Strand, for "Verdens ældste ibrugværende frimærketype, uddrag"
- Kurt Spuhr, Espergærde, for "2 x 1920 (Danzig og Memel)"

- Per B. Nielsen, Roskilde, for "Spanien i uddrag, Isabel og Alfonso"
- Flemming Clausen, København Ø, for "USA 1835-1900, specialsamling, uddrag"

Blandt sølvbronzevinderne gik Aarhus Frimærkehandels ærespræmie til junioren Anders Bek-Pedersen fra Ølgod for "Frederik IX på frimærker og disses brug".

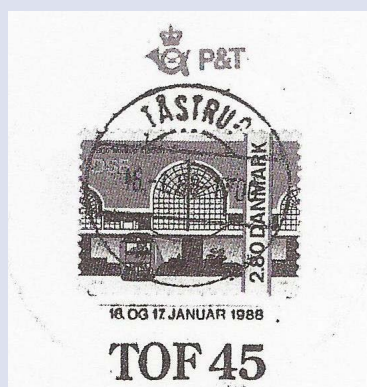
I nåleklassen var der stor sølvnål til:

- Willy Jørgensen, Roskilde, for "Danmark udv. katalogsamling"
- Erik Eriksen, Strøby, for "Danmark 1933-53, stålstik varianter"
- Edmund Hansen, Vanløse, for "Færøerne efter 1975"
- Knus Nilsson, København S, for "Færøske bygdestempler før selvst. Frimærker, uddrag"
- Steen Larsen, Taastrup, for "Irland fra 1923 med breve"
- Mogens Norbjerg, Bjæverskov, for "Tyskland 1872- ca. 1922" (special opmuntringspræmie fra Post- og Telegrafsamlingerne i Aarhus)
- Curt Hosny, Aalborg, for "Danzig, uddrag"
- A.O. Mortensen, Hedehusene, for "Schweiz Pro Juventute"

Post- og Telegrafsamlingerne i Aarhus gav også en opmuntringspræmie til Forskellig Filateli v/ Thomas Nielsen for klubbladet "Fejltrykket", som havde modtaget diplom.

Der kom ca. 1.000 besøgende, heraf over 800 betalende. Klubben fik et dundrende underskud. Grundene hertil var, at besøgstallet var mindre end forventet, at præmierne til den fejlslagne tegnekonkurrence var for dyre, og at der ikke blev solgt så mange kataloger som forventet.

Badge

Post- og Telegrafvæsenet fremstillede som noget nyt et badge i forbindelse med udstillingen. Det viser frimærket fra 1986 med Høje Taastrup Station med Taastrups datostempel den 16. januar 1988.

Helsag

Helsagen, der på forsiden viser postbude og personale foran Taastrup Postkontor, Ahornvej 4, i 1898 og bomærket for udstillingen i blåt, kostede 17 kr. pr. stk. og blev fremstillet i et oplag på 1.008. Den har helsagsnummer 224 og værdien 3 kr.

Udstillerliste

UDSTILLERE				
Udstiller nr.	Ramme nr.	Navn	Titel	Bedømmelse
1	1-4	Post- & Telegrafvæsenet	Danske helle	uden bed.
2	5-6	Post- & Telegrafvæsenet	Krigsflaget	uden bed.
3	7-9	Anders Bek-Pedersen, (junior) Ølgod	Frederik IX. på frimærker og disses brug	
4	10-11	Jeppe Juhl, (junior) Albertshøj	Kroppe som udtryk	
5	12-14	Willy Jørgensen, Roskilde	Danmark, udv. katalogsamling	
6	15-22	Ove Sørensen, Slagelse	DK, specialsamling karavel stålstik	
7	23-25	Jens E. Christensen, Tåstrup	Danmark, stålstik 1933-1953	
8	26-28	Erik Hansen, Hedehusene	Hedehusene poststempler	
9	29-36	Karsten Hagsten, Brøndby Strand	Danmarks avisportomærker	
10	37-42	Erik Rasmussen, Søborg	Specialsamling 4 sk. 1864	
11	43-46	Børge Goldmann, Tåstrup	Danske konger i uddrag	
12	47-56	Anders Bloch, København S	Private færgehæfter fra Thule til Gedser	
13	57-60	Erik Eriksen, Strøby	Danmark 1933-53, stålstik varianter	
14	61-70	Anders Bloch, København S	QSL-kort til/frå Kap Cort Adalær	
15	71-77	Jørgen Pedersen, Haslev	Bornholm poststempler	
16	78-84	Flemming Hansen, København NV	Helstempling: Postkontor K og Omk. 1918	
17	85-88	Edmund Hansen, Vanløse	Færøerne efter 1975	
18	89-91	Ronal Nilsson, København S	Færøske bygdestempler før selvst.	
19	92-95	Jens Batcher, Rodovre	Færøerne, udv. katalogsamling	
20	96-98	Erik Dobersch, Greve Strand	Finland, sklave 1930	
21	99-104	Jarl Olof Carlander, Virum	Finland 1891-1918	
22	105-112	Ola Nielsen, Tåstrup	Den "russiske parentes"	
23	113-115	Bent Busch, Næstved	QSL-kort til/frå Kap Cort Adalær	
24	116-118	Søren Reisler, Gentofte	Norges skillingmærker, med dele af tryk-typen-portonater	
25	119-125	Søren J. Olsen, Vålby	Norsk tjenestepost 1845/1985	
26	127-132	Jørgen Sjønnings, Solrød Strand	Verdens ældste ibrugværende frimærketype, uddrag	
27	133-137	Bent Hansen, Hedehusene	Sverige med tjenestemærker 1880-1920 i uddrag	
28	138-140	Michael Boye Siegmundfeldt, Espergærde	Island, uddrag af saml.	
29	141-143	Kjeld Jensen, Tåstrup	Irland fra 1923 m/breve	
30	144-146	Søren Larsen, Tåstrup	Inke seriemærker 1929-1974	
31	147-149	Mogens Norbjerg, Bjæverskov	Cirkulostemplet uddrag af pladning af 25 H. Hradschin blå	

Udstillerlisten er på fire sider. På midtersiderne er der en udstillingsplan. Læg mærke til, at deltagerne er nævnt med deres hjembyer og ikke deres klubtilhørsforhold.

Fortsettes...

Danstamps

Frimærker fra nær og fjern

Danstamps.dk v/Poul Simonsen
Lautruphøj 5-7, 2750 Ballerup

Tlf: 2023 1045 – E-mail: info@danstamps.dk

www.Danstamps.dk

En rigtig frimærkebutik

Stort udvalg af enkeltmærker sæt og miniark
fra Europa og mange oversøiske lande.
Opdaterer flere gange ugentligt.
Besøg butikken eller bestil online.
Hjemmeside: www.nellefrim.dk
Butik: Du er velkommen i butikken på
kastanjevej 3b 4200 Slagelse.
Åbningstider 10:30 – 17.
Lørdag 10-13 (1. i måneden)
Mandag lukket. Tlf. 35375300.
Mail@nellefrim.dk

Færøske frimærker

Røde Kors Samaritter

Vi ser dem i mængden, klædt i røde uniformer, udstyret med rygsække og med Røde Kors-mærket på deres bryst. Den færøske afdeling af Røde Kors Samaritter blev etableret i 1999 – for 25 år siden.

HAFNIA 24

Eksklusivt miniark, der markerer 400 års post-historie samt Kong Christian IV's indførelse af regelmæssig post i det danske rige. En flot souvenirmappe er også tilgængelig. Designet og graveret af Martin Mörrck.

Bestil frimærker her: dk.stamps.fo

Vi ses på
HAFNIA 24
i oktober

dk.stamps.fo
Tel. +298 346200
stamps@posta.fo

[@FaroelandsStamps](#)
[@faroelandsstamps](#)
[@FaroeseStamps](#)

Posta Færøerne – kendt for sine unikke, flotte og kreative frimærker, som har opnået anerkendelse i hele verden.

Frimærker, breve og postkort søges til salg på auktion

Auktionshuset.com i København afholder månedlige
temauktioner over frimærker og posthistorie

Et pletskud!

Netop nu søger vi indleveringer til auktionerne. Har du filatelistisk materiale liggende, som du overvejer at sælge på auktion, så tøv ikke med at kontakte os. Vi dækker hele landet.

Skriv eller ring til: Preben Raahauge
telefon +45 20419883 | mail prr@auktionshuset.com
Vi ser frem til at høre fra dig!

AUKTIONSHUSET.COM

Midtager 13 | 2605 Brøndby

De Ioniske øer

Et engelsk protektorat i Europa!

Af Johnny Speich

Min primære interesse for England og Commonwealth er, som mange sikkert ved, udgivelser af tjenestefrimærker fra de mange områder samt Indien og Straits Settlements. Der er dog undtagelser der på grund af deres historie også er kommet med i min samling.

Postkortet fik mig, for mange år siden, til at interessere mig de Ioniske øers historie, så det blev til et par plancher, der har hvilet i fred i lang tid.

Ill. 1 - Postkort fra 1914 på 50-årsdagen for foreningen med Grækenland, med Grækenlands og det britiske protektorats flag og emblemer på de syv øer: Oldtidsskib (Corfu), Trefork (Paxos), Odysseus (Ithaca), Venus (Meganisi), Cephalus (Cephalonia), St. George (Lefkas) & Zacaynthos (Zante)

De Ioniske Øer er en græsk øgruppe i Det Ioniske Hav vest for hovedlandet. Øerne er opkaldt efter Io, præstinden som Zeus i sin forelskelse forvandlede til en kvie. Som kvie flygtede hun fra Zeus efter et bremsestik og passerede de Ioniske Øer på turen til Egypten, hvorfra Zeus, forvandlet til en tyr, svømmede med deres afkom "Europa" til verdensdelen der er opkaldt efter hende.

I de ældre tider blev øerne bosat af grækere på et tidligt tidspunkt, muligvis så tidligt som 1200 f.Kr. Homer skrev Odysseen og nævnte Ithaca som fødestedet for Odysseus, og arkæologiske undersøgelser har afsløret interessante fund på både Cephalonia og Ithaca. I det 4. århundrede f.Kr. blev de fleste af øerne underlagt det Makedonske rige. Nogle forblev dog under det makedonske kongeriges kontrol indtil 146 f.Kr., hvor den græske halvø gradvist blev annekteret af Rom. Efter 400 år med fredeligt romersk styre (år 890 e.Kr.) overgik øerne til det Østromerske (Byzantinske) rige. Øerne kom under Venetiansk styre i 1204, hvor Republikken Venedig kontrollerede Korfu og langsomt resten af øerne. I perioden 1359 til 1830 var øerne en del af det Osmanniske Rige. Under Napoleonskrigene blev de fleste øer i 1797 afstået til Frankrig. Russiske og Ottomanske styrker tvang i 1798 franskmændene ud, og fra 1800 til 1807 var øerne en selvstændig republik. Fra

Ill. 2 - De Ioniske øer

1809 til 1814 var øerne besat af Englænderne, hvorefter øerne igen blev selvstændige i 1815, men nu som engelsk protektorat (De Ioniske Øers Forenede Stater). Dette var et resultat af Paris-aftalen på Wienerkongressen 1815.

Ill. 3 - Flag for de Ioniske Øer. Motivet er en guldløve (Sankt Markus) der holder en bibel og 7 pile. Flaget var i brug fra 1815 til 1864.

Efter Grækenlands uafhængighed i 1821 fra det Osmanniske rige begyndte øboerne dog at ærgre sig over kolonistyrer fra briterne og pressede på for en union med Grækenland. I 1862 besluttede Storbritannien at overgive øerne til Grækenland. Den græske nationalforsamling valgte i 1832 den liberale bayerske prins Otto af Wittelbach, søn af Ludwig 1. af Bayern, til konge. Et oprør i 1843 tvang Otto til at indkalde natio-

nalforsamlingen, og i 1844 gav han landet en grundlov med et repræsentationssystem med to kamre: senatet og deputeret-kammeret. 13. februar 1862 udbrød en militærrevolte, som førte til, at han blev afsat 23. oktober 1862. Mange grækere, der ønskede stærkere bånd til Storbritannien, samlede sig om dronning Victorias næstældste søn, Prins Alfred.

Londonkonferencen i 1832, der havde etableret kongeriget Grækenland, havde imidlertid forbudt, at et medlem af et af de europæiske stormagters fyrstehuse modtog kronen, endte med at vælge Prins Vilhelm af Danmark (søn af Chr.IX). Prins Vilhelms familie var i første omgang stærk modstander af hans kandidatur, men prins Vilhelm accepterede tilbuddet med det samme. På en konference i London i 1863 godkendte Storbritannien, Rusland og Frankrig valget af den sytten-årige Vilhelm til ny konge af Grækenland, og i marts 1863 valgte den græske nationalforsamling ham til konge med regentnavnet Georg I. I juni, tre måneder efter valget, blev prins Vilhelm indsat som konge af Grækenland ved en ceremoni i København, der blev overværet af en græsk delegation under ledelse af admiral og premierminister Konstantin Kanaris. Frederik 7. overrakte ham Elefantordenen og meddelte, at den britiske regering ville afstå De Ioniske Øer til Grækenland som en hædersbevisning til ære for den nye monark.

Ill. 4 - Kong Georg i 1864.

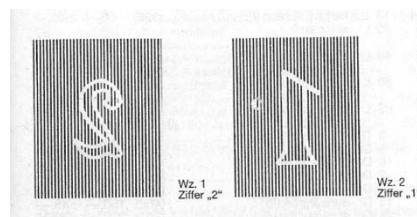
I slutningen af maj 1864 tog Kong Georg på en rejse gennem Peloponnes, hvor han aflagde besøg i Korinth, Argos, Tripoli, Sparta og Kalamata. Her steg han ombord på fregatten Hellas og fortsatte nordpå langs kysten ledsaget af britiske, franske og russiske orlogsfartøjer. Den 6. juni nåede Hellas til Corfu, hvor den britiske højkommisær, Sir Henry Storks foretog den ceremonielle overrækkelse af De Ioniske Øer til Grækenland. Kong Georg blev myrdet på åben gade 18. marts 1913 af en anarkistisk skolelærer, da han holdt sit indtog i det osmannisk

besatte Thessaloniki. Mordet skete kort før, han kunne have fejret sit 50-års jubilæum som græsk konge. Georg blev begravet i haven på Tatoi, der blev den græske kongefamilies begravelsesplads. Georgs efterfølgere på tronen fik tilsammen knap 50 år mere, inden landet blev republik i 1975.

Selvstyret på de Ioniske øer var ansvarlige for postbefordringen på øerne, og i 1844 indførtes håndstempler, der var tiltænkt forudbetalte breve til udlandet. Der findes ganske få engelske 1d rødbrun annulleret med stemplet CC2, men disse er afsendt fra den engelske garnison på øerne.

Egentlige frimærker blev sat til salg den **15. juni 1859**.

Der bliver kun udgivet 3 mærker: ½, 1 & 2 d, i farverne orange, blå og karmin. Mærkerne er utakkede uden værdiangivelse med billede af dronning Victoria omgivet af hosebåndsortenen. ½d orange er uden vandmærke, 1d blå med vandmærke 2-tal og 2d karmin med vandmærke 1-tal.

Ill. 5 - Vandmærke 1 & 2.

Ill. 7 - 1 d

Ill. 6 - ½ d

Ill. 8 - 2 d

Ill. 9 - Rand-firblok

De fleste mærker i handelen er ubrugte mærker, idet postmængden ikke har været særlig stor, og mærker stemplet har en ganske høj pris. Feks. skal man af med omkring £500 for ½d mærke, og omkring £200 for de to andre værdier. Specielt eftertragtet er breve med ovalt stempel "H/S CANCELLED" der for ½d og 1d koster i omegnen af £10.000, mens 2d kan fås for den beskedne sum af £1.100.

Ill. 10 - Brevstykke med ovalt stempel. Brevstykker handles til ca. 10-15% af prisen på komplet brev.

Der advares i kataloger og andre steder om forfalskninger af både mærker og stempler, så er man i markedet for breve/brevstykker: Forlang et certifikat.

Mærkerne blev ugyldige den 30. maj 1864, da øerne blev overdraget til Grækenland.

På markedet findes også en del glimrende forfalskninger, så vær opmærksom hvis man vil købe.

Kig efter om der er vandmærke hvor det skal være, ser graveringen rigtig ud, er der tale om parstykker så kig på afstanden mellem mærkerne (ref. 4-blok foroven), hvis stemplet: Så få verificeret om det er et stempel anvendt på de Ioniske Øer og er formatet på mærke-billedet korrekt (kræver et ægte eksemplar) m.m.

Ill. 11 - Forfalskning af 2d (mangler VM)

I 1939 blev der i Grækenland udgivet en serie på 5 mærker i anledning af 50-årsdagen for overdragelse af øerne, hvor 3 af mærkerne som motiv har de 3 mærker fra 1859 suppleret med tilsvarende mærke med Georg I.

Ill. 12, 13 og 14

Italiensk besættelse af Corfu 31.8-27.9 1923

Balkan er jo som bekendt et uroligt hjørne af Europa, og efter Versailles-traktaten var der stadig utilfredshed med de nye grænser. Der opstod diskussioner om grænsen mellem Grækenland og Albanien. De to nationer indbragte striden for Ambassadørkonferencen, som oprettede en kommission af britiske, franske og italienske embedsmænd til at bestemme grænsen, som blev godkendt af Folkeforbundet for at bilægge striden. Den italienske general Enrico Tellini blev formand for kommissionen. I juli 1923 beordrede Mussolini den ita-

lienske flåde til at forberede sig på at besætte Corfu, idet han forudsagde "provokerende handlinger" fra Grækenland. Den 27. august 1923 blev Tellini og to hjælpere, plus en tolk og en chauffør, overfaldet og myrdet af ukendte overfaldsmænd. Hændelsen fandt sted tæt på den omstridte grænse og kunne derfor være blevet udført af begge sider. Italien besatte Corfu den 31. august 1923.

Et italiensk postkontor åbnede den 11. september 1923 på Korfu og udgav et sæt med 8 italienske frimærker med "CORFÙ" overtryk, som blev sat til salg den 20. sep. 1923

Ill. 15 - Første udgave (italiensk mønt) (oplag: 10.000 sæt)

Yderligere 3 frimærker i græsk valuta ankom den 24. september 1923.

Ill. 16 - Anden udgave (Græsk mønt) (oplag: 5.000 sæt)

Postkontoret lukkede ved middagstid den 26. september 1923 og forblev kun åbent for at sende morgenposten. Kontoret havde været åbent i 15 dage.

Samme dag hvor postkontoret lukkede ankom der yderligere 3 frimærker, der aldrig blev sat til salg og findes derfor kun ustemplet. De var dog senere til salg hos Postministeriet i Rom.

Ill. 17 - Oplag ukendt

Mange brugte frimærker har forfalskede poststempler, og det skønnes, at der kun er solgt få hundrede frimærker der er blevet annulleret med Corfu annulleringsstempel. Vær opmærksom på datoen i stemplet.

Så skulle det være kedeligt vejr næste gang i tager på ferie på Corfu, kan man jo bruge dagen på en "skattejagt" :)

FFF Specialgruppe Danmark

Af Flemming Petersen

Turistporto-mærker upåagtede frankeringsgyldige danske mærker.

Charterturismen havde gjort ferier i de "varme" lande billige, hvilket ca. 1 mill. skandinaver årligt benyttede sig af. De skandinaviske postvæsner øjnede en mulighed for en god forretning, ved at benytte de fælles UPUregler, til egen vindings skyld, og samtidig sørge for hurtig levering. De enkelte lande har monopol på at udgive egne frimærker, så TuristPorto-mærkerne var ikke frimærker, og tilbagekøbes ikke, men var frankeringsgyldige.

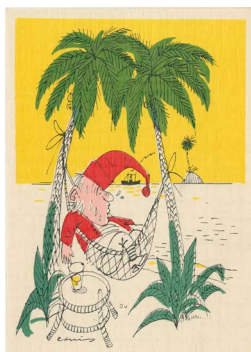
Vi kender skibsbreve der ankommer til en dansk havn, hvor der modtages post til videreforsendelse frankeret med enten afsender eller modtager landets frimærker.

Det er nu 30 år siden, de første postkort frankeret med "TuristPorto-mærker" ankom til danske modtagere. Disse var afsendt fra de Kanariske Øer tilhørende Spanien, men efterfølgende blev ordningen løbende udvidet til at dække en række andre lande.

TuristPorto-mærkerne blev forhandlet af rejsebureauerne på flyene og på de tilknyttede hoteller. Nordic Mail AB stod for udgivelsen, i samarbejde med de fire skandinaviske landes postvæsner.

TuristPorto-mærkerne var kun gyldige på post fra de udenlandske turistdestinationer, og fungerede herefter som en fælles indlandsporto i og imellem de fire skandinaviske lande. Postsækkene ankom oftest til Arlanda Lufthavnen ved Stockholm, og efterfølgende bragt ud til deskandinaviske adressater, uden ekstraomkostninger til transitstempling.

Nordic Mail AB har påtrykt nogle interessante reklameinformationer, på TuristPorto-hæfterne, som orienterer turisterne om, hvilke fordele der er ved benytte disse mærker. TuristPorto-Mærkerne er trykt i store oplag, og bør nok graves frem af gemmerne og indgå i en Danmarkssamling, og har en meget interessant posthistorie.

Ill. 0. Sydens sol og sommer tiltrak turister.

1994. TuristPorto-mærker.

TuristPorto-hæfte nr. 1-3. Omslagene til de første tre TuristPorto hæfter er ens. På forside angives:

1. TuristPorto
2. Porto til dine feriehilsner.
3. Sverige-Danmark-Norge-Finland.
3. Hilsen fra solen - på fire forskellige sprog.

Ill. nr. 1.

Ill.nr. 1. Forside fra frimærkehæfte benyttet til de tre første hæfter. (127x60mm)

TuristPorto-hæfte nr. 1-3. Orientering fra hæfteomslaget side to:

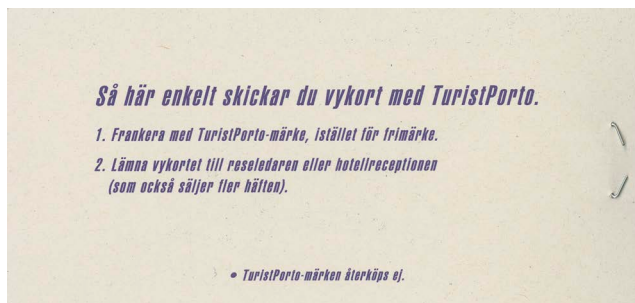
Så enkelt sender du postkort med TuristPorto.

1. Frankere med TuristPorto-mærke, i stedet for frimærke.
2. Aflever postkortet til rejselederen eller hotelreception (som også sælger flere hæfter)

* TuristPorto-mærker købes ikke tilbage.

Nordic Mail AB opfordrer direkte turisterne, til at benytte TuristPorto-mærker i stedet for afsenderlandenes egne frimærker. I dette tilfælde sker opfordringen på spansk jord?

TuristPorto-mærkerne blev taget i brug på de spanske øer, Gran Canaria, Tenerife, Lanzarote og Fuerteventura den 13. december 1994. De fire skandinaviske lande udfordrede på denne måde det spanske postvæsen, og "UPU's (verdenspostunionens) regler. **Ill. nr. 2.**

Ill. nr. 2. Side to fra TuristPorto - hæfte benyttet til hæfte nr. 1-3.

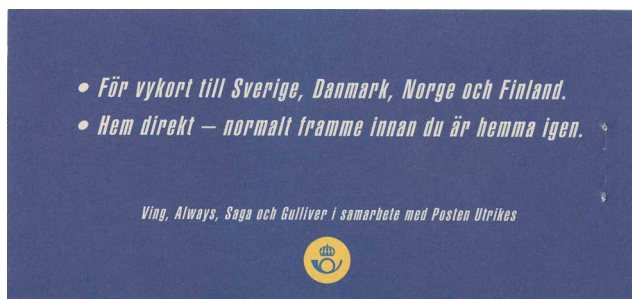
TuristPorto-hæfte nr. 1-3. Orientering fra hæfteomslagets bagside:

* For postkort til Sverige, Danmark, Norge og Finland.

* **Hjem direkte – normalt fremme inden du selv er hjemme igen.**

Ving, Always, Saga og Gulliver i samarbejde med det svenske postvæsens udlandsafdeling.

Endnu en udfordring for det spanske postvæsen, der mister eneretten til postbefordring hvis andre, inkl. private, kan levere posten hurtigere end det spanske postvæsen. **III. nr. 3.**

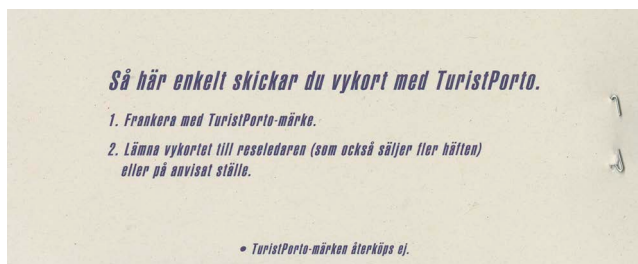
Ill. nr. 3. Bagside af frimærkehæfte til de tre første hæfter.

1995. TuristPorto-hæfte nr. 4-6. Ny orientering fra side to.

1. Frankeres med TuristPorto -mærke. (Oprindelig tekst se ill. nr. 2).

2. Aflever postkortet til rejselederen (som også sælger flere hæfter) eller på anvist sted.

Efter spansk kritik ændres opfordringen til at bruge TuristPorto – mærker i stedet for spanske frimærker. Det er heller ikke længere tilladt at aflevere postkortene i hotellernes reception, kun til rejseleder eller andet anvist sted. **III. nr. 4.**

Ill. nr. 4. Side to fra TuristPorto - hæfte benyttet til hæfte nr. 4-6.

TuristPorto – mærker 1. serie

1994. TuristPorto – hæfte nr. 1 indeholder to hæfteblade med hver seks mærker af nr. 1 og 2. Første serie kendes på stavemåden "Post Suède". Mærkerne er fremstillet med selvklæbende lim og stukken kant bortset fra højre arkrand. Generelt blev TuristPorto – mærkerne ikke transitstemplet, men ved brug af selvklæbende lim, blev genbrug af mærkerne besværliggjort.

Motiverne er en flyvemaskine samt et strandmotiv fra en privat samling. **III. nr. 5 og 6.**

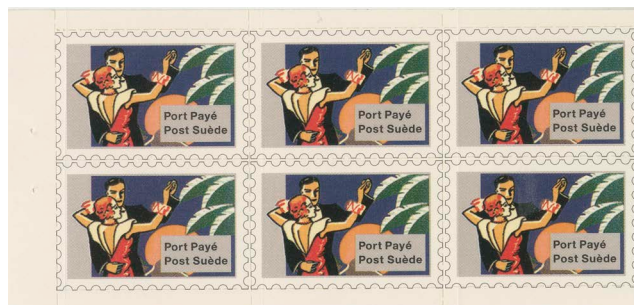

Ill. nr. 5. Hæfteblok nr. 1. benyttet i hæfte nr. 1-3. Tekst „Post Suède“.

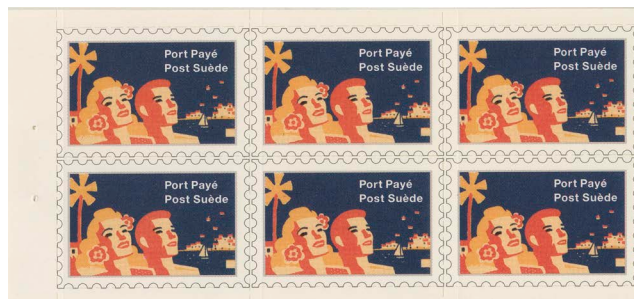
Ill. nr. 6. Hæfteblok nr. 2. Tekst „Post Suède“.

1994. TuristPorto - hæfte nr. 2 indeholder hæfteblok nr. 1 (ill. nr. 5) og nr. 3. **III. nr. 7.**

Ill. nr. 7. Hæfteblok nr. 3. Tekst „Post Suède“.

1994. TuristPorto - hæfte nr. 3 indeholder hæfteblok nr. 1 (ill. nr. 5) og nr. 4. **III. nr. 8.**

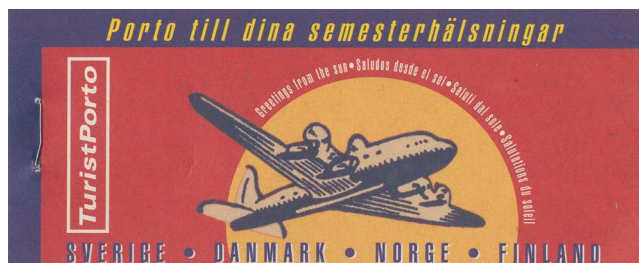

Ill. nr. 8. Hæfteblok nr. 4. Tekst „Post Suède“.

TuristPorto – mærker 2. serie

1995. Der udgives igen tre forskellige frimærkehæfter nr. 4-6, i mindre størrelse, og med ny tekst på omslagets side 2 (se III.

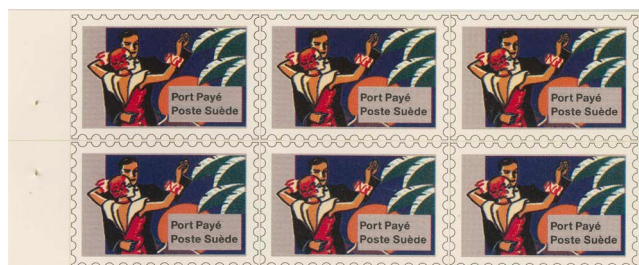
nr. 4.). Der fremstilles et nyt oplag med ny reklame på hæftes bagside fra 1996. Der benyttes samme motiver til TuristPorto – mærkerne, men med en ny stavemåde, idet Post Suède ændres til Poste Suède. **Ill. nr. 9-11.**

Ill. nr. 9. Forside til TuristPorto - hæfter nr. fire til seks. (130x53 mm).

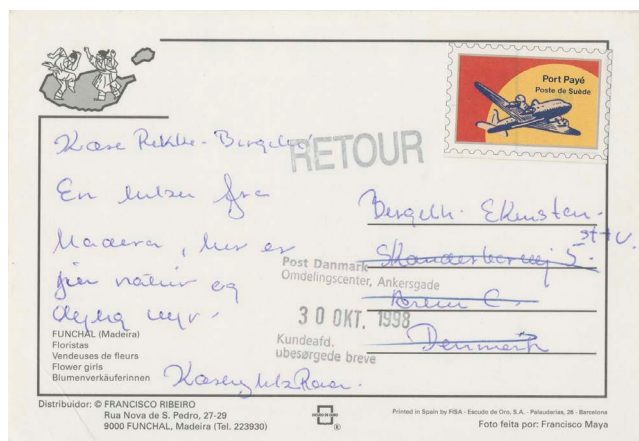
Ill. nr. 10. TuristPorto hæfteblok nr. 5 med ny stavemåde. "Poste".

Ill. nr. 11. TuristPorto hæfteblok nr. 7 med ny stavemåde. "Poste".

TuristPorto – mærker 3. serie

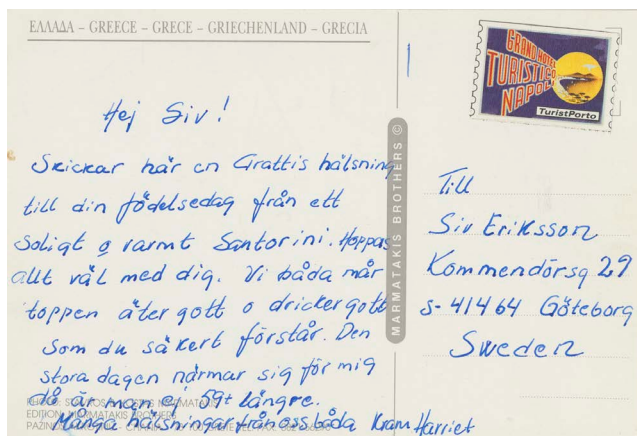
1996. Der udgives igen 3 forskellige hæfter med samme motiver, men nu med teksten "Poste de Suède". Postkortet er afsendt fra Madeira og påstemplet retur af Post Danmark 30. oktober 1998. **Ill. nr. 12.**

Ill. nr. 12. Postkort med TuristPorto mærke fra serie 3.

TuristPorto- mærker 4. serie

1997-98. Ny serie med 6 forskellige motiver med lysskilte fra hoteller. **1. oplag blev trukket tilbage grundet dårlig lim i marts 1998, og erstattet af nyt oplag.** Postkort sendt fra Grækenland, hvor afsender oplyser, at der sendes en gratis fødselsdags hilsen. Er TuristPorto - mærkerne gratis kunne det være udleveret som del af rejsens betaling? Postkortet bærer som normalt ikke påtegninger fra postvæserne, eller dateret. **Ill. nr. 13.**

Ill. nr. 13. Postkort med motiv fra serie 4, nr. 14.

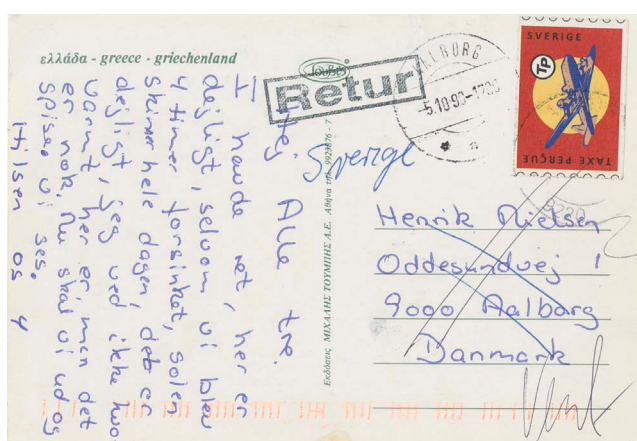
TuristPorto -mærker 5. serie.

1997. 5. serie er med 6 forskellige kortmotiver.

Mærkerne blev tilbagekaldt og makuleret i marts 1998 pga. dårlig lim.

TuristPorto - mærker sidste udgave.

1998. Sidste mærke med ændret tekst anvendt på postkort fra Grækenland, annulleret i Danmark 5. oktober 1998, og returneret til Sverige. **Ill. nr. 14.**

Ill. nr. 14. Sidste Frimærke i rækken på 25 forskellige.

Tidligere omtale:

1.

Serie nr. 1. Otto Kjærgaard og Lennart Weber (DFT) 1994 side 316 og 317.

De første 104 breve ankom til Sverige 19. december. Styret af Charter - operatør Scandinavia Leisure. Oplag 80.000 hæfter.

2.

Nordisk Filateli april 95. af. Gerhard Carlgren
Pris pr. hæfte 750 Pesetas.

Kilde. Scandinavian Leisure Group. Controller Anders O. Enhagen.

Fremstillet af Nordic Mail AB der får 70 % af indtægterne ved salget af TuristPorto mærkerne.

Estimat, 1 mill. turister 5 postkort hver ca. 18,5 millioner kroner i årlig omsætning med pæn fortjeneste.

Sagen kom op på minister niveau i Spanien i 1998, og udsagn fra minister specificeres, og medfører ophør af brugen.

3.

Hele serien. Otto Kjærgaard side 5-7 DFT?.

Også solgt i Portugal, Grækenland, Florida, fra 1997 i Thailand, fra 1998 i Italien og Tyrkiet.

Postkortene afleveret til Utenrikes i Arlanda lufthavnen ved Stockholm, og herfra sendt til adressaterne.

Nordic Mail AB var eget af det svenske og danske postvæsen

Spanien vedtog en ny postlov i juli md. 1998, der forbød brug af ordningen.

Truende retssager fra flere postvæsner gjorde at ordningen ophørte ved udgangen af året 1998.

Kilder Nordic Mail AB. Annelie Cronemyr.

4.

TuristPorto – mærkerne er medtaget i Facit kataloget, men er også en spændende del af dansk filateli.

Forfatters kommentarer:

TuristPorto - mærkerne er en interessant del af dansk filateli.

Lokale udenlandske postkort frankeret med TuristPorto-mærker, med skandinaviske postale påtegninger dokumenterer korrekt brug.

Lokale udenlandske tidstypiske postkort frankeret med TuristPorto-mærker, dateret, med tekst og afsendt fra en kendt turistdestination, er det tætteste man kan komme på en brugsforsendelse.

Lokale udenlandske postkort frankeret med TuristPorto-mærke, uden skandinaviske postale påtegninger, er de mest almindelige, og viser den foreskrevne brugsmetode.

Lokale danske postkort med ustemplede TuristPorto – mærker må anses som efterlavede, da mærkerne kun var gyldige indkommet med fly fra udlandet.

Grønland

Ikke registrerede grønlandske poststempler

Svar fra Grønlands Postvæsen "Tusass".

Af Pertti Frandsen

Jørgen Hansens kritik i FRIMÆRKESAMLEREN – NR. 2 • 2024 er fuldt ud berettiget. Vi har i Tusass, tidligere TELEPOST, i en årrække forsømt at registrere de nye poststempler i Grønland. Som jeg nævnte i telefonen tidligere på sommeren, er registreringsopgaven blevet vanskeliggjort ved, at flere ordrer på nye poststempler er gået uden om mig. Jørgens oplysninger på side 9 i nævnte udgave af bladet er i mine øjne helt korrekte.

Som ligeledes nævnt under en af vores tidligere telefonsamtaler i denne sommer: Under mit seneste besøg i Nuuk for en måned siden bemærkede jeg i øvrigt, at Nuuk også har et 40mm stempel. Det er et stempel, som den stedlige leder, Susanne Kristensen, er meget tilfreds med. Jeg afprøvede det selv til en postforsendelse til Tasiilaq, og det fungerede optimalt.

Jeg beklager de manglende registreringer af alle poststemplerne i Grønlands byer og bygder.

Inussiarnersumik inuulluqqusillunga / Med venlig hilsen / Sincerely
Pertti

1. Del

Alle illustrationer fra egen samling

Billedet herover har jeg optaget den 14. juni i år og viser indsejlingen til Gedser færgeleje, der stadigvæk er det oprindelige leje fra indvielsen i 1903 af Nordens første jernbanefærgeforbindelse til udlandet mellem Gedser-Warnemünde. Til højre

En hurtig forbindelse sydpå var nemmere for Vestdanmark med direkte forbindelse gennem Jylland til Hamburg, men for Østdanmark lå Østersøen i vejen sydpå. Derfor måtte der etableres en jernbanefærgerute så Østdanmark og Skandinavien blev forbundet med Kontinentet. Men inden denne rute blev oprettet i 1903, var der allerede blevet etableret jernbaneforbindelse helt til Gedser hvorfra gods og passagerer blev omladet til posthjuldamperne. Det var et trafikalt fremskridt, men Østersøen lå stadigvæk som en spærreklods for at køre togene direkte tørskoet til Kontinentet - dette måtte man vente med til 1903.

2. STARTEN MED POSTHJULDADAMPERNE

Den første permanente dampskibsforbindelse mellem Danmark og Tyskland Falster blev åbnet i 1873 med en posthuldampers poststrute mellem Nykøbing Falster og Rostock.

Der sejledes 3 gange om ugen i sommerhalvåret. I 1886 blev ruten flyttet til Gedser-Warnemünde efter at begge havne havde fået jernbanetilslutning. Den nye rute var blevet valgt, da den var 12 sømil kortere. Hvorved rejsetiden mellem København og Berlin blev forkortet fra 17 til 12 timer. Fra tysk side havde man ved anlæggelsen af færgen i Warnemünde taget højde for en fremtidig eventuel dampjernbanefærge forbindelse. I Danmark havde man derimod endnu ikke taget stilling til jernbanefærgers anvendelighed på det åbne hav i Østersøen. I starten blev der indsat to tyske og én dansk ("Freya") postdamper på ruten og flere kom til senere bl.a. den danske "Edda". Efter datidens forhold blev skibene omtalt som "komfortable" med en salon på agterdækket. Men på selve dækket var der ellers kun et presennings halvtæg, der ikke ydede megen beskyttelse mod vind og bølger for de fleste af de ca. 500 passagerer der kunne være ombord. Da der nok ikke har været plads nok til alle i salonen. Udover passagerer og post blev der også befordret stykgods og levende kreaturer. Det nære fællesskab mellem dyr på de små dampere må have været en udfordring for passagererne. Da optegnelserne på overførselen af levende dyr indtil 1898 var ret betydelige: Fx 7.000 stk. kvæg, 16.000 svin og 21 hunde og tre elefanter!

3. DE FØRSTE DAMPJERNBANEFÆRGER 1903

I slutningen af det 19. århundrede opstod der planer om at afløse postdamperskibslinjen Gedser-Warnemünde med en egentlig jernbanefærgeforbindelse. Da de forventede stigninger i transportmængden ville medføre besværlige og tidskrævende omladninger og kontrol. Samtidig ville en direkte gennemkørsel af jernbanevogne give en hurtigere trafikforbindelse. Der var stor tilslutning for en ny færgeforbindelse i befolkningen. Da Danmark i forvejen var førende indenfor jernbanefærgetrafik med 6 succesfulde jernbanefærge ruter i drift. Samtidig kunne DSB mærke den stigende konkurrence fra post/passagerdamper linjen Korsør-Kiel. Samt ikke mindst fra post/passager-damper linjen Trelleborg-Sassnitz

(jernbanefærgerute fra 1909). Myndighederne fra den tyske side, Parlamentet i Mecklenburg og den danske regering startede derfor den 9. november 1898 forhandlinger om oprettelse af en jernbanefærgeforbindelse over Østersøen, dens placering, anlægsarbejder og økonomien. Allerede den 7. december samme år blev alle parter enige om den nye forbindelse! Det praktiske omkring driften blev derefter overdraget til "Grossherzoglich Mecklenburgische Friedrich-Franz-Eisenbahn" (GMFFE) og DSB. Det blev nemmere med det tyske tognavn, da "GMFFE" i 1920 indgik i "Deutsche Bahn".

Gedserns første station lå tæt ved kajen hvor postdamperne anløb fra Warnemünde. Stationen blev indviet i 1886, da jernbanelinjen nu var blevet ført helt frem Gedser. Kortet er set fra "perronsiden", således at passagerer kunne gå lige igennem stationen fra damperen og ombord i toget. Stationen ligger den dag i dag stadig på Østre Mole. "

Efter vedtagelsen startede man straks på havneudbygninger i Warnemünde og Gedser, der stod på i tre år. Indtil den nye færgeoverfart i 1903 havde DSB tidligere færgeoverfarter været forholdsmæssige korte med maksimalt en times overfart. Hvor færgerne havde begrænset kapacitet indenbords, da man udnyttede pladsen og tiden til mange ture i

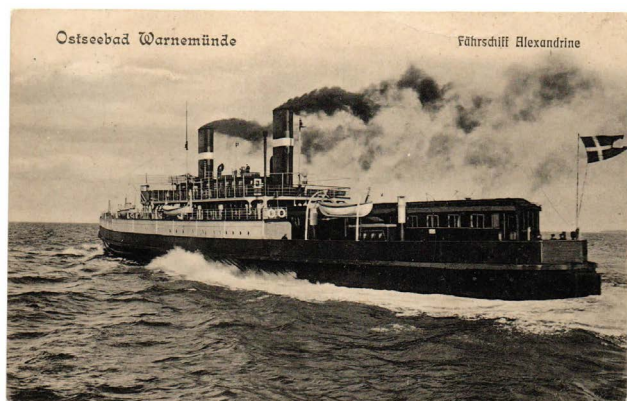

I 1903 blev postdamperne på Warnemünde-ruten erstattet af jernbanefærger, og en ny stationsbygning blev indviet i Gedser, der var tegnet af arkitekt Heinrich Wenck. Da man frygtede militære angreb fra Tyskland, blev stationen udstyret med tårne og skydeskår vendt mod syd. I 1926 blev det muligt at overføre biler med den tyske færge "Schwerin". I dag når man ankommer til Gedser bliver man stadigvæk modtaget af den "Stationsbygning".

døgnet. Færgefarten Gedser-Warnemünde betød en overfartstid på to timer, hvilket betød færre ture og længere ophold i fergelejerne. Samt at faciliteterne ombord skulle være mere rummelige for passagererne på den længere sejlur. Derfor blev de to ny danske jernbanefærger til ruten anderledes udformet, indrettet og større i forhold til de øvrige traditionelle færger. Ruten skulle besejles af fire jernbanefærger fordelt med to skruer og to hjuldrævnede færger, delt mellem Tyskland og Danmark. Man kunne undre sig over, at man ville sejle med to forskellige typer færger. Men i Danmark havde man god erfaring med hjuldrævnede færger. De var ret stabile med overførelser af hele eksprestog med sovevogne, personvogne og postvogne. Men hjulfærgerne kunne have problemer med sejllads i is. Derfor måtte man for at opretholde en stabil forbindelse hele året rundt stationere to skruerfærger ved overfarterne.

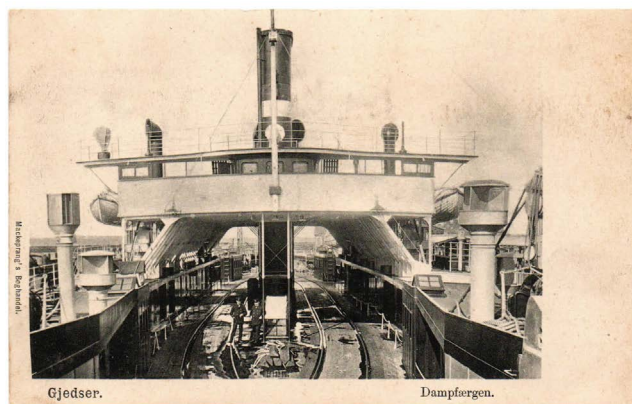

Propelfærge "Prins Christian" bygget på Helsingør skibsværft i 1903. Længde 85 meter BRT: 1.824 tons, Maskineri 2 stk. dampmaskine, 2200 hk og med 2 stk. fastbladet propeller. Servicefart: 13,75 knob. Kapacitet 950 passagerer, 2 jernbanespor med 128,56 meter sporlængde. Efter ombygning i 1923 nu 1150 passagerer, 2 forlængede jernbanespor med nu 168 meter sporlængde. Sejl historie: Gedser - Warnemünde (1903 - 1923) Københavns Frihavn - Malmö (1923 - 1940). Som afløserfærge på Gedser - Warnemünde (1933 - 1953).

Hjulfærge "Prinsesse Alexandrine" bygget i Tyskland i 1903. Længde 86 meter BRT: 1.733 tons, Maskineri 1 stk. dampmaskine, 2140 hk. Servicefart: 13 knob. Kapacitet 800 passagerer. I starten 1 jernbanespor og efter ombygning i 1905 2 spor. Færge blev ikke nogen succes og var ikke så stabil som ønsket. Derfor blev færge ombygget og forlænget med 16 meter allerede i 1905. Dette skete også for at få mere sporplads ombord af hensyn til overførelsen af sovevogne. Samtidig fik Prinsesse Alexandrine nu kun to skorstene, hvor hun før ombygningen havde fire skorstene og gik under øgenavnet "Det omvendte spisebord". Færge blev allerede udrangeret i 1933 efter at være påsejlet.

4. ÅBNINGEN AF GEDSER OG WARNEMÜNDE RUTEN

Kortet viser vognbækket på "Prins Christian" med to jernbanespor, så den kunne medføre 16 almindelige godsvogne. Skruerfærgerne blev i første omgang anvendt som reserve og godsferger, der sejlede om natten. De hjuldrævnede færger havde derimod kun et spor på vognbækket, så eksprestogene hurtigt kunne kørelige ind og ud på færgerne.

Under stor festivitas blev Gedser og Warnemünde ruten indviet den 30. september 1903 på både tysk og dansk side. En sværm af tyske prinser og hertuger og andre honoratiører med Storhertug Friedrich Franz IV i spidsen steg ombord i færge "Friedrich Franz IV" i Warnemünde med kurs mod Gedser. På kajen stod tusindvis af tilskuere og tog afsked med vinkende flag ledsaget af kanonsalutter og hornmusik. På kajen i Gedser stod vor gode gamle Kong Christian IX og tog imod gæsterne sammen med kronprinsen, prins Georg af Grækenland og prins Valdemar. Krydseren "Geyser" affyrede salut, og kongeskibet "Dannebrog" lå ved kaj. Hele selskabet spiste derefter frokost på færgebanegård, hvor hver gæst fik tallerken med motiv af færge "Prins Christian" på en bronzestander fra Den

Den tyske hjulfærg "Friedrich Franz IV". Billedtekst til nr. 19: Som noget helt nyt blev færgerne bygget med bouporte, som man ikke havde haft tidligere. En bouport er indrettet således at hele forstævnen (oven) kan løftes over vogndækket, så togene kunne rangeres til og fra færgerne over forstævnen. Bouportene var høje og lukkede hermetisk efter brug.

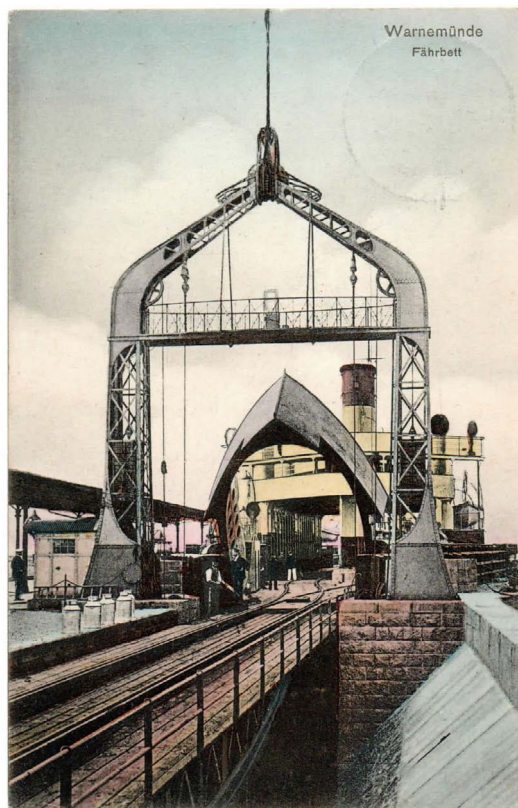
Kongelige Porcelænsfabrik. Efter frokosten sejlede nu hele det tyske og danske selskab ombord på "Prins Christian" tilbage til Warnemünde, hvor der ventede en festmiddag med 200 gæster! Menukortet bød på 9 retter under ledsagelse af taffelmusik (spillet af "90. storhertuglige Infanteriregiment Kapel" indledt med pauker og heroldtrompeter!).

Salonerne og spisesalene på de danske færger var udført af de fremmeste kunsthåndværkere i Danmark.

5. TIDEN FREM TIL 1. VERDENSKRIG

Den nye rute blev fra starten en succes. Togkørerplanerne var afstemt med færgetiderne, og de gennemgående tog var delt med sidevogne om dagen og sovevogne om natten. Ekspeditionstiden fra tog til færgen var kun på 10 minutter, og samtidig blev paskontrollen gjort lempelig med hjælp af togkonduktørerne. Succesen betød at de to hjulfærger "Prinsesse Alexandrine" og "Friedrich Franz IV" allerede i 1905 blev ombygget til større længde, spormeter og passagerantal. Begge færger havde oprindeligt fire skorsten, men efter ombygningen nu kun to, der samtidig gjorde færgerne mere elegante. Den nye rute viste, at der havde været et stort behov for en hurtig forbindelse over Østersøen til passagerer og godstransport hvil

ket tallene viser. I det første år blev der overført 138.000 passagerer og godsmængden steg fra 264 tons i 1903 til 350.000 tons i 1914. Men mørke skyer truede forud med den Første Verdenskrig, der midlertidig stoppede for den populære rute. Men efter nogle hårde år genopstod ruten igen med endnu en gylden periode, der endnu engang stoppede med en Verdenskrig. Som man kan læse mere om i næste artikel.

Mellem 1893 og 1929 kom tusindvis af polske sæsonarbejdere til Danmark via Gedser-Warnemünde, men med en pause under 1. Verdenskrig hvor 2.400 polske kvinder strandede i Danmark). Gedser. De var blevet hyret flokkevis af en tysktalende "Aufseher", der afregnede med de danske arbejdsgivere. Man kender ikke antallet af sæsonarbejdere, men i 1911 ankom 10.300 polakker heraf 4.600 til Lolland-Falster, hvor de udgjorde 28 % af alle landarbejderne.

Kong Christian IX i samtale med Storhertug Friedrich Franz IV på dækket af den danske færge "Prins Christian" på tilbageturen til Warnemünde, hvor der ventede en stor fest-menu på indvielsesdagen af ruten den 30. september 1903. Storhertugen var i øvrigt svigerfar til Prins Christian (Kong Christian X), der var gift med hans datter Alexandrine. Motivet er fotograferet af Elfelt.

LANDESAMLINGER

udstykkes og sælges billigt.

258 lande.

Ca. 41.000 forskellige udgaver.
Fra Aden til Øvre Volta.

Kun SEK 3 pr. Michel-€. **Desuden 5-15 pct. rabat ved større køb.**

Forlang lister over de lande du er interesseret i.

K-E Svensson,

P O Hallmans gata 17,

112 69 Stockholm.

e-mail: svenssonkarlerik44@gmail.com

MOTIVER

Arkæologi, berømte personer, biler, blomster, boksning, cykler, dyr, skibe, fisk, sommerfugle, flyvemaskiner, folkedragter, Frimærker på Frimærker samt FN-UPU, fugle, hunde, jul, tog, landkort, katte, kunst, ligemidler, musik, mønter, Nobel, olympiade, religion, krybdyr, ridesport, rumfart, Røde Kors, spejder, sejlsport, svømning, muslinger, sport, teater, uniformer, heraldik o.m.m.

100 forskellige motivgrupper. 41.000 forskellige udgaver. Forlang lister.

Billigt! Kun SEK 3 pr. Michel-€. Desuden 5-15 pct. rabat ved større køb.

K-E Svensson,

P O Hallmans gata 17,

112 69 Stockholm.

e-mail: svenssonkarlerik44@gmail.com

Postdampfer "König Christian" blev bygget i 1885 til ruten Gedser-Warnemünde. Skibet var på 455 BRT. Længde 58 meter og 8 meter over de to hjulkasser. Fart 14 knob, passagerer: 500. Efter 1903 blev "König Christian" solgt ligesom de øvrige fire postdamper. Skibet fik nu en broget og spændene skæbne. I 1904 solgt til Rusland og overført til Sortehavet (Odessa) og omdøbt til "Petershof". I 1914 til den russiske Sortehavsflåde som depot og mineskib, for derefter i december 1917 erobret af bolsjevikkerne. I 1918 tysk bytte og året efter til general Wrangel Sortehavs eskadre på de hvides side. I 1920 tilbage til USSR! "König Christian" nu under navnet "Krasniy Kommandir" blev op-hugget i 1930.

Roskilde Mønt- & Frimærkehandel ApS

Se vores webshop på:

www.roskildeonline.com

Algade 28 • 4000 Roskilde • Tlf. 4636 7419
roskildefrimont@hotmail.com

Det danske Smørrebrød

Filateli, postkort, fotos, smørrebrød, det kolde bord,
anretningerne, buffeterne og meget mere

Denne artikel er en opdatering af en tidligere artikel, som blev bragt i Frimærkesamleren nr. 5 og 6 i 2013. Til denne opdaterede udgave har jeg i lighed med mine seneste to artikler i Frimærkesamleren anvendt kunstig intelligens (AI) som hjælpemiddel.

Af Leif Ørndorf

Indledende Ord

Min passion for smørrebrød stammer ikke fra fremmede, men fra min familiehistorie. Min mor, der voksede op i en restauratørfamilie, blev udlært smørrebrødsjomfru på Aars Hotel og Centralhotellet i Odder. I 1962 tog min far skridtet ind i branchen, da de sammen købte Svinninge Kro.

Mit første smørrebrødsminde

Sommeren 1958 var uforglemmelig. Som en lille dreng tog jeg på min første rigtige sommerferie til Jylland sammen med min onkel. Et af turens højdepunkter var færeturen over Storebælt, hvor aftensmaden ombord var et sandt festmåltid ved et langbord **III. nr. 1** fyldt med glade mennesker. En ældre herre ved bordet sang med smittende begejstring en af datidens store slagere, 'Skibet skal sejle i nat'. Det smørrebrød, jeg fik serveret, var et stykke med æg og tomat. Jeg husker det, som var det i går. Til mit sidste åndedrag vil oplevelsen stå som et minde om barndommens sommerferier.

Ill. 1 - Selvom postkortet ikke afbilder en Storebæltsfærg, men derimod S/S Niels Holst, det sidste dampskib, der sejlede på Aarhus-Kalundborg overfarten indtil 1936, bringer det alligevel minderne frem om det lange bord i fergens restaurant.

Min Livslange Passion for Smørrebrød: En Personlig Rejse

Indtil sommeren 1962 havde mine forældre en tobaks-, vin- og frimærkehandel, hvor der også var lotterikollektion for Vare-

og Landbrugslotteriet. Forretningen lå på Nørrebrogade 185 **III. nr. 2** i København.

Ill. 2 - Mine forældres forretning Nørrebrogade 185 i København.

Imidlertid besluttede de i foråret 1962 at sælge forretningen, og i stedet gå ind i restaurationsbranchen. Valget lå lige til højrebenet da min mor var udlært smørrebrødsjomfru på Centralhotellet i Odder **III. nr. 5**, mens min far på det tidspunkt intet kendskab havde til branchen.

Forretningen blev solgt i løbet af sommeren. Det eneste hængparti der resterede, var en usolgt lodseddel fra Landbrugslotteriet **III. nr. 3**, som ikke var blevet fornyet. Den "hængte" mine forældre selv på. Men intet er galt, uden det er godt for noget. Loddet blev udtrukket med hovedgevinsten på 100.000 kr. Dette enestående held betød langt større muligheder for at investere i den helt rigtige forretning.

Valget stod mellem et hotel i Karrebæksminde og Svinninge Kro. Valget faldt på Svinninge Kro **III. nr. 4**, som mine forældre overtog den 1. september 1962. Kroen lå for det første i en ret stor stationsby. For det andet lå den på den stærkt trafikerede Hovedvej 4 mellem Holbæk og Kalundborg. Med lidt god vilje kan jeg vel påstå, at Landbrugslotteriet har haft en medvirkende rolle i min store og livslange passion for dansk smørrebrød

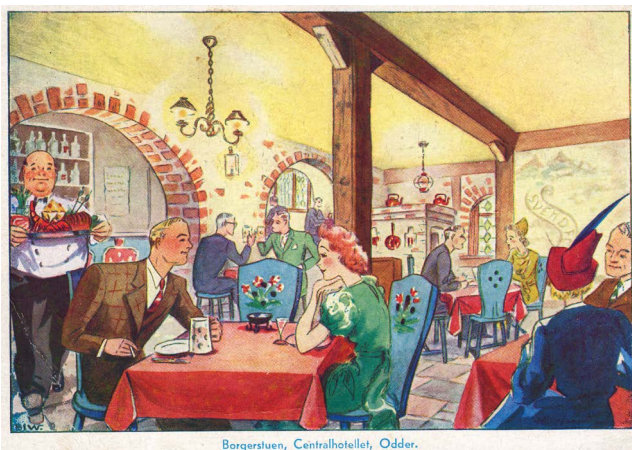

Ill. 3 - Gevinsten i Landbrugslotteriet.

Ill. 4 - Svinninge Kro, som mine forældre overtog den 1. september 1962, var en blomstrende forretning. Det var takket være Landbrugslotteriet, at de fik muligheden for at købe kroen. Uden lotterigevinsten ville de formentlig have måtte tage til takke med en mindre forretning.

Dengang var "dagens middag", der bestod af to retter varm mad samt smørrebrød, de store hit på landets kroer og hoteller. Smørrebrød blev solgt i nærmest rå mængder.

Ill. 5 - Min mor begyndte som elev på Aars Hotel, og afsluttede sin uddannelse som smørrebrødsjomfru på Centralhotellet i Odder i 1930. Efterfølgende arbejdede hun blandt andet som smørrebrødsjomfru på Kvindernes Alkoholfri Restaurant, Majhal, i Aarhus samt på Teater Cafeen i Horsens.

Min fascination af smørrebrød blev vakt første gang, jeg så min mor lave smørrebrød på Svinninge Kro. I et smørrebrødskøkken var min mor intet mindre end en virtuøs. Næppe mange kunne garnere et stykke smørrebrød og anrette et fad som hende. Hendes smørrebrød betragter jeg stadig den dag i dag som kunst. Hun var pertentlig, og ordet sjusk var ukendt i hen-

des ordbog. Min mor, født i 1913, blev uddannet som smørrebrødsjomfru på Års Hotel og Centralhotellet i Odder fra 1928-30, få år før den formelle uddannelse i faget blev indført. Da jeg gik ud af skolen, hjalp jeg til på kroen, hvor min mor blandt andet lærte mig at lave smørrebrød. Selvom jeg i løbet af de få år fik meget ros for det smørrebrød, jeg fremstillede, nåede jeg aldrig op på min mors niveau.

I 1960'erne husker jeg, at de mest populære stykker smørrebrød var rejer, fiskefilet, røget laks, røget ål med røæg, flæsksteg med rødkål, oksebryst, hamburgerryg med italiensk salat, skinke med spejlæg og roastbeef.

Smørrebrødsfrimærkerne var en hyldest til den danske kulturhistorie

Min begejstring kendte ingen grænser, da de fire frimærker med smørrebrødsmotiver **Ill. nr. 6** blev udgivet den 1. juni 2012. Som en dedikeret smørrebrødsentusiast kan jeg næppe forestille mig en bedre hyldest til dansk gastronomi og kulturhistorie.

Ill. 6 - Smørrebrødsmærkerne fra prestigehæftet.

Bortset fra mine første år som frimærkesamler, har jeg altid samlet på klassiske eller semiklassiske frimærker. Men udgivelsen af smørrebrødsfrimærkerne har ændret min tilgang til moderne filateli, som jeg nu har kastet mig over, og for første gang har jeg investeret i et prestigehæfte. Smørrebrødsfrimærkerne har således åbnet et helt nyt samleområde for mig.

Smørrebrødet er dansk gastronomis flagskib

Ill. 7 - Postkort med det klassiske højt belagte danske smørrebrød. Serveret sammen med akvavit, og som det retteligt bør, med luksus øl.

Længe før dansk gastronomi blev internationalt kendt for stjerne restauranter som Noma og Geranium, var det smørrebrødet, der satte Danmark på det kulinariske verdenskort. Det

var også før en af dansk gastronomis store personligheder, Ejler Jørgensen (1906-1983), gjorde sig bemærket på steder som Hotel Nordland med sin franske kogekunst.

Med al respekt for de nævnte etablissementer, så er kvalitets-smørrebrød i min verden det ypperste indenfor dansk gastronomi.

Artiklen fokuserer primært på det traditionelle danske smørrebrød. I de senere år har nye tendenser beriget smørrebrøds-kunsten, men det vil være for omfattende at udforske dette fascinerende emne i denne artikel. Gastronomisk redaktør Ole Troelsø udtrykte det klart i sin artikel i dagbladet Børsen den 6. august 2012: "Lad bare franskmændene vigte sig med deres bressekyllinger, lad italienerne prale af deres Barolo. For vi har verdens bedste smørrebrød, og det er gastronomi i verdensklasse."

Smørrebrødets historie

Smørrebrødet ser dagens lys

Smørrebrødets oprindelse kan spores tilbage til vikingetiden og beskrives bedst af Dagbladet Børsens gastronomiske redaktør Ole Troelsø i hans bog "Danmarks bedste smørrebrød":

"Det vides med sikkerhed, at vikingerne spiste fladbrød med sild, pølse, skinke, ost og løg. Og det er netop ingredienser, som altid har været en del af smørrebrødskøkkenet. De første fladbrød var formentlig af kornsorten emmer, først omkring år 1000 begyndte man at bage rugbrød, som er det, der beskrives i den norske "Hakonar Saga" fra 1250 under en rejse, hvor vejret var så koldt, at man ikke kunne smøre brødet, men derfor måtte bide skiftevis af det og smørret."

I en brochure fra 1950'erne fra Restaurant Frascati stod der følgende om smørrebrødets oprindelse: "Den egentlige opfinder af denne 'kongelige' spise må siges at være Christian II (1481-1559). Han opdagede, at smør smagte dejligt på et stykke brød, hvilket daterer smørrebrødets oprindelse tilbage til det 16. århundrede." Om denne historie er sand, kan jeg ikke bekræfte.

Den første, der omtalte smørrebrød i litteraturen, var Ludvig Holberg (1684-1744), som brugte ordet flere gange i sine værker.

Ill. 8 - Jernstangen på Istedgade 61 var et typisk værtshus hvor arbejderne spiste deres medbragte madpakker, eller købte et par "flade" i middags-pausen.

Allerede i de danske bondesamfund i begyndelsen af 1800-tallet var "klemmer" kendt som en praktisk mellemmad på marken. Små, firkantede stykker brød med pålæg, der var nemme at spise og transportere. Denne idé spredte sig gradvist til de københavnske arbejderkvarterer, hvor korte frokostpauser gjorde det umuligt at vende hjem til et varmt måltid. I stedet medbragte man madpakker, der kunne nydes på de lokale værtshuse. Beværtningerne **Ill. nr. 8** var hurtige til at opfatte tendensen. Med næringsloven fra 1857 (med flere væsentlige ændringer i 1862) fik de mulighed for at sælge smørrebrød, der dengang på beværtningerne stadig var et simpelt stykke rugbrød med pålæg.

Det højt belagte smørrebrøds gennembrud kom senest i 1860'erne

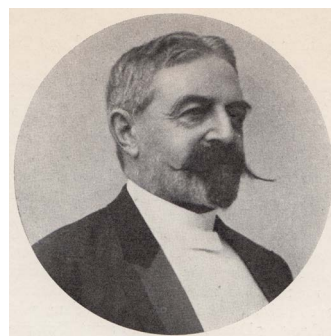
Traditionelt menes smørrebrødets store gennembrud at have fundet sted i begyndelsen af 1880'erne, hvor det højtbelagte smørrebrød blev betragtet som en luksusspise, nydt på de nye dedikerede smørrebrødsrestauranter, visse cafeer og billardsaloner.

Jeg stiller dog spørgsmålstegn ved denne tidsangivelse, da jeg har fundet en annonce i "Kjøbenhavns Adressecomptoirs Efterretninger" fra 1860 **Ill. nr. 9**, hvor den kendte restauratør Carl Ginderup annoncerede med smørrebrød i Tivoli-Restauranten. Jeg er overbevist om, at der her er tale om højtbelagt smørrebrød og ikke blot det jævne smørrebrød, som kunne købes på mange af datidens værtshuse. Det forekommer mig utænkeligt, at en så kendt og respekteret restauratør som kammerråd Carl Ginderup *) skulle servere almindeligt jævnt smørrebrød for sine gæster.

Det virker også usandsynligt, at en af datidens mest anerkendte restauratører, kammerråd Vilhelm Nimb **Ill. nr 10**, skulle servere ordinært smørrebrød. Allerede i 1867 reklamerede Nimb med sit smørrebrød i sin restaurant på Kongens Nytorv, og i 1878 serverede han det i Divan 2 i Tivoli, som han havde forpagtet siden 1876.

Tivoli-Restauranten,
som iaar er overtaget af Undertegnede, anbefales
til det besøgende Publicum, saavel med varme og
kolde Retter, som med Thee og Smørrebrød.
Carl Ginderup.

Ill. 9 - Den tidligste dokumentation, jeg har fundet for salg af smørrebrød i en restaurant, stammer fra en annonce i "Kjøbenhavns Adressecomptoirs Efterretninger" den 12. maj 1860.

Ill. 10 - Restauratør Vilhelm Nimb.

*) Ginderup og Nimb blev, ligesom flere andre af datidens dygtige gæstgivere, hædret med titlen kammerråd.

1847 eller 1860'erne?

Det må stå som et åbent spørgsmål, om smørrebrødets tilblivelse kan siges at være grundlagt allerede i 1847. Det var nemlig året, hvor den franske slagter I.D. Beauvais **III. nr. 11** begyndte at sælge franske pålægsspecialiteter fra sin butik "Det franske Svineslagteri" på Østergade 59 i København. Charcuteriet havde nu gjort sit indtog i Danmark.

Ill. 11 - I.D. Beauvais

"Smørrebrødssedlens opfinder"

MUNKEBJERG BADEHOTEL					
O. NIELSEN					
SMØRREBRØDSSSEL					
	Pris pr. stk.	Stk. Rug- brød	Stk. Hv- brød	Stk. Fransk brød	Øre
Hummer	30				
Lax	20				
Boeuf	25				
Gaasebryst	20				
Tunge	20				
Sardin	15				
Æg og Sild	15				
- Anchovis	15				
Marineret Sild	15				
Kalvesteg	10				
Lan.mesteg	10				
Salt Ked	10				
Skinke	15				
Leverpostej	10				
Rullepølse	10				
Stk. m. Smør	5				
Roquefort Ost	15				
Munkbjerg	15				
Schweitzer	10				
Hollandsk	10				
Møjeri	10				
1 Gang Rejer	20				
Øl (Gl. Carlsberg)	25				

Ill. 12 - Smørrebrødsseddel fra udflugtsstedet Munkbjerg ved Vejle, dateret 1897. Det er den tidligste smørrebrødsseddel, jeg har kendskab til.

Udvalget af smørrebrød voksede betydeligt i løbet af en kort årrække. Heldigvis fik overtjener Emil Bjørn en genial idé. Han opfandt smørrebrødssedlen **III. nr. 12**, som blev lanceret i Divan 2 i Tivoli i 1883, hvor smørrebrød allerede var blevet meget populært.

Lidt mere om smørrebrødets succesrige historie

Succesen med smørrebrød voksede hurtigt og blev en uundgåelig del af den danske madkultur. Snart kunne man finde højtbelagt smørrebrød på de fleste restaurationer.

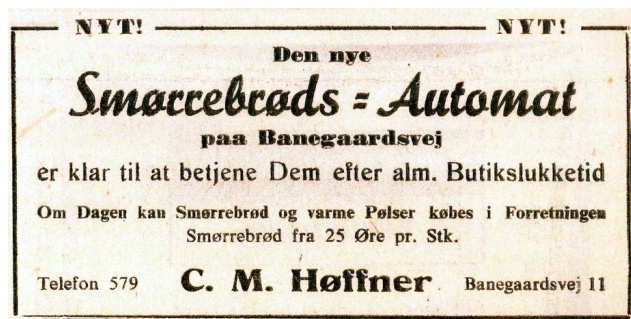

Ill. 13a og 13b - Københavns smørrebrødsforretning i Klareboderne i 2012. Foto Leif Ørndorf.

Efterhånden opstod deciderede smørrebrødsforretninger **III. nr. 13a og 13b**, hvoraf den første åbnede i København i 1914. I løbet af 1920'erne havde de fleste større byer smørrebrødsvogne **III. nr. 14** på gaderne, og både slagtere og viktualiehandlere begyndte også at sælge smørrebrød. Mange smørrebrødsforretninger havde tidligere smørrebrødsautomater **III. nr. 15**, som var et velkendt indslag i bybilledet.

Ill. 14 - Smørrebrød var datidens "fast food". De nye smørrebrødsfabrikker så dagens lys. Her ser vi en smørrebrødsvogn fra Københavns Smørrebrødsfabrik på Rådhuspladsen. Denne fabrik var den største af sin tid og producerede på sit højeste omkring 100.000 stykker smørrebrød dagligt.

Ill. 15 - Her en annonce fra C. M. Høffner i Skanderborg 1951.

Til vands, til lands og i luften

Det var ikke kun på landjorden man kunne få smørrebrød. På færgerne, i toget og på ruteflyene blev der serveret smørrebrød.

Færgerne

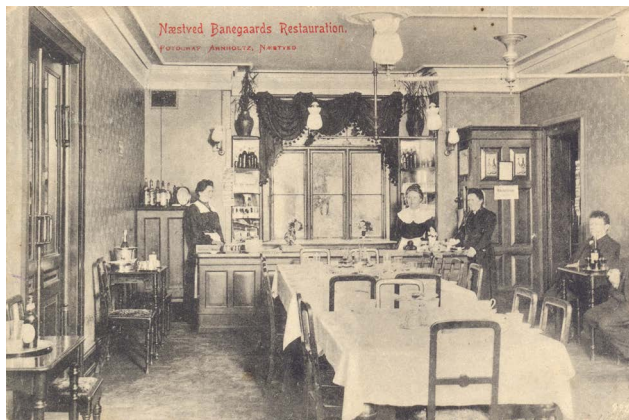
Smørrebrød var en populær og praktisk løsning ombord på færgerne **Ill. nr. 16**, da det var hurtigt at tilberede.

Ill. 16 - Langbord i Odde-sund Færgens restaurant i 1920'erne

Forløberen for spisevognene

I slutningen af 1890'erne blev det muligt at spise i toget, i hvert fald på Sjælland. Banegaardsrestauranterne **Ill. nr. 17** i Roskilde, Ringsted, Slagelse, Korsør, Kalundborg og Næstved fik tilladelse til at sælge frokostkurve til de rejsende i toget. Ifølge en ordresamling fra 1900 skulle kurvene indeholde "4 stykker belagt Smørrebrød og 1 Bajer; Snaps og hvad der yderligere måtte ønskes herudover betales særskilt". Prisen for en sådan frokostkurv er 80 øre.

Ill. 17 - Banegaardsrestauranten i Næstved var en af de første, som havde tilladelse til at sælge frokostkurve til de rejsende.

Lyntogene

En prisliste **Ill. nr. 18a og 18b** for lyntogene fra 1946 afslører, at smørrebrød dominerede udvalget med hele 16 forskellige stykker. Til sammenligning var der kun fem frokostretter og bouillon fra det varme køkken. Smørrebrød var med andre ord den mest populære spise blandt de rejsende.

Ill. 8a

PLADS NR.	Bon Nr.
SMØRREBRØDSSEDEL (kan afrites og afgives til Tjeneren)	
Bemærk haandskaaret Smørrebrød	Rug- brød
Skinke m/Røræg (10 g Smør) ... 0,90	Fransk- brød
" " ital. Salat 0,90	
Kalve- ell. Flæsketeg m/Agurk 0,80	
Sprængt Oksebryst m/Pickles.. 0,80	
Sardiner..... 0,85	
Æg m/Sild 0,65	
Lammerullepølse 0,60	
Salt Kød m/Salat 0,60	
Kalverullepølse 0,50	
Spegepølse (Salami) 0,50	
Leverpostej m/Agurk 0,50	
Italiensk Salat..... 0,50	
Matjes Sild 0,50	
OST:	
Schweizer Ost (Emmenthaler) .. 0,65	
Hollandsk Ost 0,55	
1 Stk. m/Smør 0,25	

Ill. 8a og 18b - På lyntogene blev der dengang serveret overalt i toget, og prislisten angiver, at der kunne tilføjes ekstraborde i forlængelse af bordet ved vinduet for at håndtere den store efterspørgsel.

Flyene

Selskabet SAS **Ill. nr. 19** blev dannet den 1. august 1946. Første flyvning i SAS var den 17. september samme år.

Ill. 19 - Reklamekort fra SAS.

SAS’ absurde bøde: Historien om de 2,5 kvadratcentimeter. Mange passagerer fløj dengang udelukkende med SAS på grund af den gode veltillavede mad **Ill. nr 20**, der blev serveret. I 1954 begyndte SAS at servere gratis smørrebrød på økonomiklassen. De andre flyselskaber beskyldte SAS for unfair konkurrence. Konkurrenterne mente, at smørrebrød var et måltid

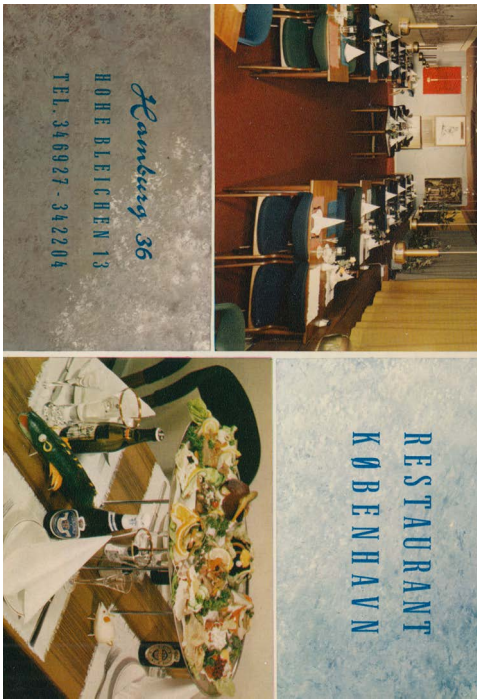
i modsætning til en sandwich, der kun var et mellemmåltid. SAS fik en stor bøde af IATA. Desuden fik SAS påbud om, at 2,5 kvadratcentimeter på brødet skulle være bart!

Ill. 20 - Et postkort fra 1957 viser serveringen af luksussmørrebrød til passagerer ombord på et SAS-fly. Dette står i skarp kontrast til den ’papmad’, der serveres på fly i dag.

Det store udland

Dansk smørrebrød nåede også ud over landets grænser. I Los Angeles blev det serveret på den populære Restaurant Scandia, hvor en ung Ida Davidsen stod for tilberedningen. I Hamburg kunne man nyde smørrebrød på Restaurant København **Ill. nr. 21**, for blot at nævne et par eksempler.

Ill. 21 - Restaurant København i Hamburg. Bemærk, at der til smørrebrødet blev serveret luksusøl.

Fortsættes...

Samleren

Specialbutik med Europas
største udvalg af samlertilbehør

Samleren
Albækvej 33
4174 Jystrup
Tlf. 35 36 82 42
E-mail: samleren@album.dk
www.album.dk

Kæmpe webshop på hjemmesiden:

www.album.dk

– Alt i tilbehør og
kæmpe udvalg af
enkeltmærker fra stort
set hele Skandinavien

**Butikken
er flyttet til
www.album.dk
tlf. 35 36 82 42**

KLASSISK DANMARK

Godt lager af 2 & 4 RBS
Ubrugt, stemplet, breve

www.fbanke.com
info@fbanke.com

Thiele III, Kastaniebrun
Plade IV-63, ubrugt
Smukkeste af 3 kendte

Fewslew, 1-20, Type 6
Reserveklische
Superb

Odder Frimærkehandel

Jørn Jensen - Odder
KØB OG SALG AF FRIMÆRKER

**Se vores nye webshop jjo.dk
Opdateres dagligt.**

Haydnsvej 2, 4. sal DK - 2450 København SV
Tlf (+45) 36160084 - auktion@vf-auktion.dk

www.stamps.dk

1000-vis af breve/postkort
til faste priser, samt 2 ugentlige
online-auktioner.

Posthistorie- og hjemstavns-
samlinger søges.
Ring og få et uforpligtende tilbud.

Fyns Frimærke Service

v/Bjarne Heck. Tlf. 62 63 24 24
E-mail: stamps@stamps.dk

VELKOMMEN TIL VOR VERDEN
AF SAMLERGLÆDE

WWW.JF-STAMPS.DK

FRIMÆRKER OG POSTHISTORIE
FRA HELE VERDEN

DET GAMLE POSTKONTOR ØSTERGÅDE 37 HOLSTEBRO

Det gamle Postkontor er åben for salg og ekspedition af frimærker og
brevforsendelser hver lørdag kl. 10.00 – 12.00
Derudover er der åben kl. 15.00 – 17.00 den dag, der udkommer nye Danske frimærker

**Man kan se mere på
WWW.detgamlepostkontor.dk**

JULEMÆRKER

Af Poul Høj

Velkommen til en ny sæson.

Vi samlere samler gerne på unikke genstande. Det gælder for almindelige frimærker – gerne en opret stående hårlok end ingen, gerne en spids fodstreg end ingen og jeg kunne blive ved.

Inden for julemærker er der på det seneste opstået en efterspørgsel på det miniark, som Julemærkefonden sender til de trofaste støtter af Fonden. Det startede i 2009, hvor Julemærkefonden sendte en julehilsen til de trofaste støtter. Ilagt denne julehilsen var et miniark specielt udviklet hertil. Miniarket var og er ikke fuld identisk med det almindelige miniark – der er ændret et par småting. Som det gælder ved almindelige frimærker er det måske luppen der skal frem for at finde forskellen på miniarkene i nogle af årene.

Fig. 1 viser miniarket til Julemærkevennerne og fig. 2 det almindelige miniark begge fra 2011. Som en sidebemærkning kan nævnes, at det almindelige miniark i 2011 udkom i lys- og mørkeblå farve.

Jeg får flere og flere henvendelser om miniarket til Julemærkevennerne. Umiddelbart er der mange købere, men få, hvis ingen sælgere. Der forespørges også via sociale medier og umiddelbart uden held. Hvor mange der udgives hvert år offentliggøres ikke og det er langt fra sikkert, at det er samlere, der modtager miniarket til Julemærkevennerne.

Som samler skal der være en manko i samlingen, noget at jage og disse miniark vil blive jagtet fremadrettet. Pludselig er der nogle i en rodekasse og smilet bliver stort. Held og lykke med samleriet.

Jeg håber alle har haft en foreløbig god sommer og vi ses til efteråret igen. Husk at støtte Julemærkehjemmene og husk, julemærker samler man hele året.

UDSTILLINGER - MESSER ARRANGEMENTER

HAFNIA 24 i Øksnehallen 17. til 24. oktober 2024

Følg med på hjemmesiden www.hafnia24.com.

Auktioner

Skanfil – se <https://beta.skanfil.no/auksjonskalender>

Postiljonen – se www.postiljonen.com

Auktionshuset – se www.auktionshuset.com

Bruun-Rasmussen – se <https://bruun-rasmussen.dk>

VF Auktioner – se <https://www.vf-auktion.dk/>

Se deres hjemmesider for auktioner.

Benny Winther vinder det nordiske mesterskab

Stort tillykke til Benny! Med sit imponerende eksponat ”The Classic Stamps of Denmark 1851-1863” vandt Benny Winther Mesterklassen, og dermed også Grand Prix og vandrepræmien Postiljonens Silverryttar, på Nordia 2024, der blev afholdt 31. maj til 2. juni i Langesund i Norge. Samlet set deltog 115 udstillere med over 500 rammer på Nordia, og yderligere fem danskere modtog priser, se hele listen på www.nordia2024.no. Nordia 2025 vil blive afholdt i Malmø, 12.-14. september, og i Nordia 2026 finder sted i Finland.

Vigtigt – Adgang til VOC Valby

VOC har indført en tidsstyring af indgangsdøren. Dette betyder, at indgangsdøren alene er åben i tidsrummet kl. 18.45 til kl. 19.30. Udgang ved tryk på en knap ved døren. Hvis i ikke lige ankommer i dette tidsrum kan i kontakte Poul på tlf. 24 971197 eller Flemming på tlf. 44 443412.

Dagklub

Dagklubbens møder afholdes hos VOC, Gammel Jernbanevej 25 i Valby på torsdage kl. 13.00 i lige uger. Følg med på foreningens hjemmeside. Mødernes agenda er hyggeligt samvær, bytning og en lille auktion. Alle kan komme med materiale til auktionen. Materialet afleveres ved mødets start og der afregnes samme dag. For yderligere information kan Steinar på tlf. 30250142 kontaktes.

Vurdering og salg

Hvad er det værd? Husk at medlemmer af FFF samt efterladte - ifølge foreningens vedtægter - har mulighed for at få gratis råd og vejledning ved vurdering og salg af samlinger af frimærker, breve og postkort. Hvis FFF skal stå for salg af større samlinger, skal vurderingen være foretaget af mindst 2 medlemmer.

Det er en god idé at angive dette ved din samling, så familien også er klar over det.

Auktioner

Auktionerne der afholdes i kommende halvsæson vil foregå som sidst – alle medlemmer kan medbringe ca. 10 lot stort som småt, som medlemmet selv holder auktion over. Find noget spændende frem fra gemmerne og lad det komme på auktion.

Foreningens nyhedsbrev

Ved at tilmelde dig på nyhedsbrevet www.frimærkesamleren.dk, vil du blive informeret, når der ligger et nyt blad klar på 3fff.dk. Du kan også sende din mailadresse til redaktion@frimaerkesamleren.dk og blive registreret på en forsendelsesliste.

Nyt fra Frankrigsgruppen

Frankrigsgruppen har 3 møder i efterårssæsonen 2024: 9. september, 7. oktober & 11. november. På det første møde vil vi udover at tale lidt om FF (Fransk Filатели) også lige bruge lidt tid til at finde ud af hvad vi kan bidrage med til FFF's udstilling næste år, hvilke forslag vi kan komme med ifm. deltagelse i Historiske Dage 29.-30. marts 2025, og ikke mindst lidt om, hvad vi kan vise til deltagerne på præsentationsmødet den 7. oktober. Skal der diskes op med lidt fransk til smagen og ganen, eller skal det vente til det sidste møde den 11. november?

Til mødet den 9. september syntes jeg vi skal vise lidt fra vores samlinger, gerne fra kolonierne da der tilsyneladende er en del der samler på disse. Med venlig hilsen, og husk lige at reservere de mandage i kalenderen. Johnny Speich

Nyt fra Tysklandsgruppen

Stor tak til de medlemmer, der bidrog til og deltog i Tysklands Gruppens uformelle sommermøde lørdag den 8. juni 2024. Vi havde en vellykket dag med flere foredrag, livlig diskussion, auktion og socialt samvær.

Vi åbner den nye sæson mandag den 9. september klokken 19:00. Igen i år vil vi aftale emnerne på vores møder. Så hvis du gerne vil præsentere et emne, eller ønsker et emne behandlet, så sig til.

Nyt fra Danmarksgruppen

For at øge aktiviteterne i vores specialgrupper udvider vi området, så Stålstiksgruppen laves om til Danmarksgruppen, der således fremover vil dække hele Danmark.

Da antallet af samlere med interesse i og specialviden vedrørende området nu øges væsentligt, vil vi derfor opfordre alle der kan bidrage til området, til at møde op til efterårets møder.

Vi mødes fortsat den 2. mandag i hver måned på 3. sal i vores mødelokaler. Første gang er 9. september.

Senere på måneden d. 30. september præsenterer vi vores gruppe, igen for at udbrede viden om hvad vi laver og for at øge aktiviteterne i gruppen. Vi vil derfor gerne opfordre alle til at bidrage med et kort indlæg, så vi kan få præsenteret så mange dele af området som muligt.

Dernæst mødes vi igen 14. oktober & 11. november i den nye Danmarksgruppe.

Nyt fra Englandsgruppen

Gruppen for Empire, Commonwealth og Storbritannien mødes igen til efterårets klubaftener fra september. Emner og foredrag vil blive meddelt på hjemmesiden.

Nyt fra Bestyrelsen

Frederiksberg Frimærke Forening (FFF)

Planlægning af jubilæet på vej

Næste år bliver et spændende år for FFF. Vi skal fejre foreningens 90 års fødselsdag, og planlægningen er så småt i gang, bl.a. med en udstilling, der repræsenterer de 90 år, hvor foreningen har været aktiv. Retningslinjer for dette og de øvrige aktiviteter vil blive meddelt snarest fra jubilæumsudvalget, der består af bl.a. Johnny og Willy.

Den nye Danmarksgruppe Stålstiksgruppen skifter nu navn til Danmarksgruppen, og vil fremover dække alle udgivelser fra Danmark. Dermed er målgruppen meget større,

og alle, der samler Danmark og som kan bidrage til området, opfordres til at møde op til efterårets møder. Hold øje med kalenderen.

Mødelokalet

Vores udlejer har lovet, at vores mødelokale på 3. sal vil stå flot med nybehandlede gulve når vi ses til sæsonstart den 2. september. Vi glæder os!

Samkørsel

Plejer du at køre i bil til klubmøder og andre aktiviteter, så er der måske nogen der har brug for transport for at kunne møde frem. Prøv at spørge omkring dig.

Mvh Bestyrelsen

Fra auktionen på Tyslandsgruppens sommer møde

MØDEPROGRAM

September:

- 02. Bytte, medlemmernes aften – sommerens fund.
- 09. Møde for specialgrupperne Tyskland (inkl. Randstaterne), Danmark og Frankrig. Bytte og samvær for øvrige.
- 16. Bytte og foredrag. Foredrag om Danmark 1870 til 1874 ved Gert Heinze.
- 23. Møde for specialgrupperne England og Nordatlanten. Bytte og samvær for øvrige.
- 30. Bytte og foredrag. Præsentation af Danmarksgruppen.

Oktober:

- 07. Bytte og foredrag. Præsentation af Frankrigsgruppen.
- 14. Møde for specialgrupperne Tyskland (inkl. Randstaterne) og Danmark. Bytte og samvær for øvrige.
- 21. Bytte og foredrag. Præsentation af Englandsgruppen.
- 28. Møde for specialgrupperne England og Nordatlanten. Bytte og samvær for øvrige.

November:

- 04. Bytte og foredrag. Præsentation af Nordatlantgruppen.
- 11. Møde for specialgrupperne Tyskland (inkl. Randstaterne), Danmark og Frankrig. Bytte og samvær for øvrige.
- 18. Bytte og foredrag. Præsentation af Tyslandsgruppen.
- 25. Møde for specialgrupperne England og Nordatlanten. Bytte og samvær for øvrige.

December:

- 02. Bytte og foredrag. Foredrag om julen. Alle er velkomne til at medbringe materiale.
- 09. Juleafslutning med banko.

Frederiksberg Frimærke Forening (FFF)

Hjemmeside: www.3fff.dk med aktivitetskalender
Mødested: VOC, Gammel Jernbanevej 25, 2500 Valby.

FFF – Klubblad: Frimærkesamleren.

FFF – Aftenklub mødes mandage på 3. sal.

FFF – Dagklubbens møder afholdes hos VOC, Gammel Jernbanevej 25 i Valby på torsdage kl. 13.00 i lige uger.
Kontakt: Steinar Hansen tlf. 30250142.

FFF – Tyskland gruppen mødes 2. mandag på 3. sal.
Willy Schwaner tlf. 25672823 schwaner.willy@gmail.com

FFF – Danmarksgruppen mødes 2. mandag på 3. sal.
Lars Stokbæk tlf. 61662986 lfsfsd@gmail.com

FFF – England & engelske kolonier mødes 4. mandag på 2. sal.
Thomas Gerstrup, thomasgerstrup@gmail.com

FFF – Frankrig & franske kolonier mødes 2. mandag på 3. sal.

Johnny Speich tlf. 40254926, johnnyspeich@outlook.com

FFF – Randstaterne mødes med Tyslandsgruppen 2. Mandag på 3. sal.

FFF – Nordatlanten mødes 4. mandag på 3. Sal.
Jørgen Hansen tlf. 28614560, jahvalby@gmail.com

FFF – Auktioner:
Poul Høj tlf. 24971197, piapoul@post.tele.dk

FFF – Rejseklub: Koordinerer rejser til udstillinger mm.
Thomas Gerstrup, thomasgerstrup@gmail.com

Formand: Flemming Petersen tlf. 44443412, info@3fff.dk

Næstformand: Poul Høj tlf. 24971197, piapoul@post.tele.dk

Bogholderi: tlf. 44443412, info@3fff.dk, Mobilepay 20486412
Kontingentsatser: kr. 400,- for aktive der deltager i møderne og kr. 200,- for øvrige.
Bankkonto Jyske Bank: Reg. 5023 - 0001032157

Sælg frimærker, breve og postkort på auktion!

1933. Hopflug. Komplet sæt på korrekt frankeret anbefalet luftpost brev fra REYKJAVIK 7.VII.33.
Hammerslag: 80.000 kr.

Hos Bruun Rasmussen Kunstauktioner sætter vi i 2024 øget fokus på filateli. Det betyder, at vi har planlagt ti store auktioner med frimærker i løbet af året. De bliver holdt søndag i uge 36, 40, 44 og 50.

Netop nu søger vi indleveringer til disse auktioner. Ligger du inde med filatelistisk materiale, er du mere end velkommen til at kontakte os for en vurdering med henblik på et auktionssalg.

Vi glæder os til at høre fra dig!

For yderligere information, kontakt venligst:
Torben Ringtved på +45 8818 1225 · tr@bruun-rasmussen.dk

BRUUN RASMUSSEN
PART OF THE BONHAMS NETWORK